

Prenumerata:

W Warszawie: rocznie rs. 6
półrocznie rs. 3, kwartalnie rs. 1
kop. 50, miesięcznie kop. 50.

Dodatek na koszt administracji
wydania porannego miesięcz-
nie kop. 10.

Za dwukrotne odosłanie do do-
mu dopłata prócz powyższego do-
datku miesięcznie kop. 10.

Na prowincji i w Cesar-
stwie z jednorazową przesyłką:
rocznie rs. 9, półrocznie rs. 4
kop. 50, kwartalnie rs. 2 kop. 25.

Za granicą: miesięcznie rs. 1
kop. 20.

Numer pojedynczy wydania po-
rannego k. 3, wieczornego k. 5.

Dziś: ś. Władysława króla węgiersk.
Czwartek: śś. Ireneusza i Leona P.
Piątek: śś. Piotra i Pawła Apostołów.
Sobota: śś. Emilji i Lucyny PP.

KURJER WARSZAWSKI.

Wydanie wieczorne.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY TRZECI.

Rękopisów nadsyłanych do redakcji nie zwraca się.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godz. 8-jej rano do 8-jej
wieczorem, w niedziele i święta od godz. 10-jej rano do 1-jej w południe.

Wschód słońca o godzinie 3 minut 41.

Zachód " 8 " 13.

Długość dnia godzin 16 minut 43.

Przybyło " 9 " 5.

Adres redakcji „Kurjera Warszawskiego” plac Teatralny Nr 5, dom W. L. Zabłockiej.

Ogłoszenia:

Reklamy: za jeden wiersz
pierwszy raz 25 kop., każdy na-
stępny raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden wiersz
15 kop.

Zwyczajne ogłoszenia: za je-
den wiersz pierwszy raz 10 k., każdy następny raz 8 kop.

Małe ogłoszenia: za jeden wy-
raz pierwszy raz 2 kop., każdy
następny raz 1 1/2 kop.

Przewodnik adresowy: za
1 wiersz rocznie rs. 30. Ogłosze-
nia do „Przewodnika” przyjmuje
wyłącznie Biuro Ogłoszeń Rajch-
mana i Frendlera, ulica Senator-
ska nr 18.

Niedziela: ś. Teodoryka kapłana.
Poniedziałek: Nawiedzenia N. Marji P.
Wtorek: śś. Heljodora i Anatoljusza.
Sroda: ś. Józefa Kalasantego W.

— Jutrzejszemi niesporami rozpoczęte zostanie
nabożeństwo z zupełnym odpustem na pamiątkę św.
Piotra i Pawła w kościołach św. Aleksandra na pla-
cu Trzech Krzyży, św. Trójcy i N. Marji Panny na
Nowem-Mieście.

— Dziś rozpoczęło się w kościele archikatedral-
nym św. Jana 40-godzinne nabożeństwo w połącze-
niu z odpustem ku czci św. Piotra i Pawła.

Przegląd polityczny.

Gdyby nie głośnie procesy tisz-eszlerski oraz
Ludwika Michel i współwinowajców, gdyby nie roz-
bicia się okrętów i pożary teatrów, gdyby wreszcie
nie cholera w Damiecie, oraz żółta febra w Vera-
Cruz, rubryka telegramów w dziennikach zreduko-
wałaby się chyba do samych relacji o każdym kro-
ku i o każdym słowie markiza Tsenga, oraz do biu-
letynów o przebiegu żółtaczki ks. Bismarka. A z ru-
bryką rozumowań politycznych byłoby jeszcze gor-
zej. Sprawa rektora Maasena, przyjęcie przedło-
żenia kościelno-politycznego w Prusach, list papieża
Leona XIII do prezydenta republiki francu-
skiej, pogodzenie się cesarzowej Eugenji z ks. Napo-
leonem, bombardowania na Madagaskarze—wszyst-
ko to zostało już rozebraniem i omówieniem na
wszelkie sposoby i nie może dostarczyć materiału
na bieżącą chwilę. Jedyną trochę sensacyjną spra-
wą jest teraz podobno oskarżenie, z którym lord
Churchill wystąpił przeciw kedywowi Egiptu. Sza-
chetny ten par Anglii twierdzi i oświadcza, iż ma
dowody, że sprawcą zeszłorocznej rzezi aleksan-
dryjskiej, za którą niedawno tak skwapliwie po-
wieszono Sulejmana beja był właściwie sam Tewfik
basza, który wydał rozkaz do rzucenia się na chrze-
ścijan—a głównie na poddanych królowej angiel-

skiej—jedynie dlatego, iż pragnął tym sposobem
pozbyć się popularnych i wpływowych ministrów,
którzy dlań byli niedogodni.

Oskarżenie takie pochodzące od osoby poważnej,
zajmującej wysokie stanowisko społeczne i polity-
czne, stanowi ciężki zarzut dla rządu Gladstona, a
raczej dla kierującego w tym rządzie sprawami po-
lityki zagranicznej lorda Granvilla. Anglja czyniła
wszelkie starania aby Tewfika-baszę, utrzymać przy
władzy i dopieła wreszcie swojego celu, a teraz oka-
zuje się, że ów protegowany przez foreign office
władca Egiptu był pospolitym mordercą obywateli
wielkobrańskich!... Takiego zarzutu sterownicy
nawy rządowej angielskiej nie mogli zostawić bez
odpowiedzi. Wywiązała się zatem korespondencja
pomiędzy Gladstonem i lordem Churchill, którą o-
głosiły dzienniki poranne londyńskie.

Gladstone wobec zarzutów lorda Churchilla o-
świadczył, że „rząd angielski jest pierwszym trybu-
nałem, który będzie musiał zdecydować o prawdzi-
wości tego oskarżenia”. Lord oskarżyciel zapytał
listownie pierwszego ministra o bliższe wyjaśnienie
tych słów, dodając, że gdyby one znaczyły miały, iż
całe śledztwo ograniczy się na korespondencji pomię-
dzy lordem Granvillem a konsulem jeneralnym w E-
gipcie Mailetem, to w takim razie zrzeka się wszel-
kich dalszych kroków w poparciu swego oskarżenia,
gdyż nie może ścigać na siebie odpowiedzialności
za prześladowania, jakimby następnie ulegli zestro-
ny rządu egipskiego świadkowie, na których zamie-
rzał się powołać.

Na ten list Gladstone odpowiedział, że nie ma nic
do dodania do swoich poprzednich oświadczeń, za-
pewnia tylko, że „rząd angielski we wszystkim co
przedsięwzięcie uwzględni stanowisko kedywa, jako
władcy Egiptu, oraz swoją własną odpowiedzial-
ność za pomyślność i pokój tego kraju”.

Lord Churchill odpisując bardzo zrećznie podchwy-
tuje te słowa premiera i zmusza go niejako do roz-
poczęcia najsurowszego śledztwa co do poczynio-
nych zarzutów. Píše on między innemi: „Jestem
najzupełniej świadomy wielkiej odpowiedzial-
ności, którą występując z tego rodzaju zarzutami
biorę na siebie. Cieszę się jednak, że rząd przypu-
szcza możliwość faktu, iż na tronie egipskim wpły-
wem swoim i przy pomocy wojsk angielskich utrzy-
mał człowieka, któremu może być udowodnionym,
iż nakazał rzeź poddanych królowej. Ze słów pier-
wszego ministra wnoszę, iż daną mi będzie przez
rząd angielski wszelka pomoc do zbadania prawdy
i zobowiązuję się w ciągu dni kilku przedłożyć akt
oskarżenia przeciw kedywowi, jako sprawcy rzezi
aleksandryjskiej, wraz z całym materiałem dowodo-
wym jaki posiadam i na podstawie którego zdecy-
dowałem się na krok pociągający za sobą tak wiel-
ką odpowiedzialność.”

Za kilka dni, a zatem bardzo niedługo ukaże się
ta próba rehabilitacji Salimona-Danda i wykazania
winy rzeczywistej tego, któremu tak pilnem było
wykonanie wyroku na skazanym. Stanowczość, z ja-
ką lord Churchill występuje, nie pozwala przypusz-
czać, żeby się cofnął.

Gazeta kolońska ogłosiła w języku francuskim
obszerną notę, którą rząd rumuński odpowiedział na
uchwały konferencji dunajskiej. W dokumencie tym
Rumunja powołuje się na uchwały kongresów akwiz-
grańskiego i wiedeńskiego i dowodzi, że jako pań-
stwo nadbrzeżne ma prawo zasiadać, jako równo-
uprawniona z innemi państwami, nie tylko w komisji
europejskiej, lecz także w komisji żeglugi rzecznej,
oraz nie uznawać żadnych uchwał, powziętych bez
jej udziału. Z tych powodów rząd rumuński nie u-
znaje uchwał konferencji i wyraża przekonanie, iż
akt dodatkowy z d. 28 maja r. 1881, na którym Ru-

WYPRAWA ROGOZIŃSKIEGO.

Ocean dnia 20-go marca r. 1883.

Ponieważ staniemy dziś w porcie, przygotowuję
przeło ten list, aby wam przesłać opis naszego poby-
tu w Cap Palmas.

Jak już wspominałem w poprzedniej korespon-
dencji, przybyliśmy do Cap-Palmas w dniu 10-ym
marca, spодiewając się tu zastać pożądane listy
z Europy...

Wkrótce po zarzuceniu kotwicy spuszczone szalu-
pa okrętowa, pod przewodnictwem pilota murzyna,
powiozła nas na brzeg. Liczne skały podwodne nie
pozwoiliły zbliżyć się okrętowi do lądu. Stał się o-
deń o kilka mil morskich, na pełnym morzu, mając
tak niespokojną rejdę, iż chyba tylko orotawska mo-
gła z nią być porównana.

Z morza przyładek przedstawia się bardzo pięknie,
wysunięty daleko w morze, które u stóp jego skali-
stych z hukiem rozbija swe fale. Szczyt przyłodka
pokryty wysokimi palmami przeważnie kokosowe-
mi. Na samym froncie latarnia morska, w głębi
przeglądają białe domy miasta i nadbrzeżnych for-
tyfikacji.

Nie przypuszczaliśmy, iż wylądowanie będzie tu
tak trudnem. Rzeka „Hofman”, wpadająca do morza
u stóp wzgórza, tworzy podobnie jak w Monrowji
Mesurado, ławę piaszczystą, którą trzeba przebyć,
aby się dostać do miasta. Już na znacznej przestrze-
ni połączenie wód słodkich z morskimi jest wido-
cznem. Wpadająca rzeczna woda oddziela się od
morza szerokim szarym pasem. Gdyśmy wpłynęli
na ową ławę, bałwani dały nam pierwszy przysnie-
cie, następnie pilot nasz, widocznie nie znający miejsc-
owości, jakkolwiek miał dobre świadectwa, wprowa-
dził łódź na mieliznę. Nie było innej rady: majtko-
wie musieli wejść w wodę i ciągnąć łódź do brzegu.

Fale jednak, których nie mogliśmy już uniknąć, je-
dna po drugiej wpadały do szalupy, sprawiając nie-
pożadaną kąpiel.

Wydotawszy się nareszcie na ląd, udaliśmy się
najpierw do najbliższej faktorii holenderskiej, aby
zasięgnąć objaśnień, z kąd najlepiej brać wodę na o-
kręt. Zarządzający faktorią p. Lecksman, holender,
ofiarował nam uprzejmie swoją dużą szalupę z 6-u
murzynami, wskazując zarazem największą studnię,
leżącą poza miastem nad brzegiem rzeki. Właściciel
tej studni, za małą opłatą, pozwala z niej czerpać i
tam się zwykle okręty w wodę zaopatrują. Miel-
śmy więc zapewniony ów niezbędny artykuł życia, o
który tak trudno było w Monrowji!

Faktoria holenderska jest bardzo dobrze zaopa-
trzoną i urządzoną. Znajdziesz tu wszystko, od naj-
prostszych do wykwintych rzeczy. Nawet lustra du-
że i oleodruki w porządkach złożonych ramach wi-
szą na ścianach wielu mieszkań.

Następnie złożyliśmy wizytę konsulowi francu-
skiemu p. Verdier. Pan V. przybył z swej farmy u-
myslnie, dano mu bowiem znać, iż zawinął o-
kręt francuski. Pomyłka ztąd nastąpiła, iż flaga na-
sza i francuska ma te same kolory, tylko jedna
wzdłuż, druga wszczepiona. Dzięki jednak tej
pomyłce poznaliśmy bardzo sympatycznego czło-
wieka...

P. Verdier, b. kapitan marynarki francuskiej,
przebywa w Afryce już od 26-u lat, w Cap-Palmas zaś
spędził lat 16-e. Ożenił się on tu z murzynką, ma
wielkie plantacje kawy, o godzinę drogi od miasta i
to 50-u lat. Od przyjazdu do Afryki nie chorował
ani razu; postać to tak czysto polska, iż spotkawszy
pana V. na ulicy, przemówiłbym bez wahania w ro-
fermy.

Od konsula udaliśmy się do faktorii p. Wermana.
Zarządzający faktorią p. Rein przyjął nas nadzw-
yczaj serdecznie. Faktoria Wermana, jakkolwiek na

pozór mniej zasobna od holenderskiej, robi jednak
lepsze interesy. Parowce co dwa tygodnie dowożą
świeże towary. Przeważnie panuje tu handel zamien-
ny. Murzyni przynoszą pestki palmowe, z których
wyciskają olej, gotowy już wycisnięty olej, kawę,
skóry różnych zwierząt itp. W zamian otrzymują to-
wary europejskie, jak płócienna, korale, broń, naj-
częściej jednak żądają... tytoniu. Jest to nowy do-
wód lenistwa murzynów. Tytoń doskonale się tu
plantuje, rośnie nawet dziko, mieszkańcy jednak są
za leniwi żeby go hodować, wolą przepłacać ordy-
nary europejski. Gospodarz nasz, usłyszawszy
w rozmowie, iż w każdym miejscu, gdzie się zatrzy-
mujemy, staramy się robić choć małe kolekcje, ka-
zał przynieść kilka skór małpich, jedną młodego
krokodyla, oraz dwa słoje, w których zakonserwo-
wane są w spirytusie, w jednym miejscowy wąż,
gatunek żmii, w drugim dwa młode krokodyle. To
wszystko ofiarował do naszych zbiorów.

Z faktorii udaliśmy się nad morze, aby lepiej po-
znać przyładek. Widok, jaki się przedstawia z osta-
tniego krańca, jest bardzo malowniczym. Wdrapa-
liśmy się na nagie czarne skały, które wyglądają
jak gdyby rzucone tu przy jakichś przewrotach wul-
kanicznych ziemi. Słoje np. skał nie idą poziomo,
lecz wszystkie warstwy pionowe; zdaje ci się, iż ca-
ła olbrzymia skała została na bok przewrócona.
U stóp naszych fale rozbijają się z łoskotem, opry-
skując nam twarz białą pianą. Obok maleńka wy-
sepka skalista, pokryta zielonym mchem, po którym
spacerowała wielka ilość dużych krabów i raków.
Powtarzam, widok roztaczał się malowniczy, iż żał
było odejść, wieczór jednak nadchodzący zmusił do
powrotu. Im bardziej zbliżamy się do równika, tem
więcej dnie i noce równoważą się. Zachód słońca
np. przypada o godzinie 5-jej, a w pół godziny potem
zupełna już panuje ciemność. Morze stało się tak
niespokojnem, iż o powrocie na okręt bez narażenia
się na niebezpieczeństwo trudno było marzyć, mu-
sieliśmy więc przyjąć gościnnie u p. Reina. Upzej-

munja jest podpisana, nie może być jednostronnie zmieniony, oraz że regulamin żeglugi nie może mieć na celu ograniczania praw państw nadbrzeżnych, tylko zabezpieczenie im wolności żeglugi i handlu.

Jest to odmowa, nad którą nie może być kategoryczniejszej. Co wobec tego poczną mocarstwa, które akt konferencji przyjęły i rząd rumuński do wykonania go w oznaczonym terminie zaważwały, tego dziś przewidzieć nie można.

Niemiecka *Bukarester Ztg* potwierdziła co do słowa relację dziennika *Indépendance roumaine* o toście senatora Gradisteanu, który w Jassach mówił o perłach brakujących w koronie królewskiej rumuń i o łaskawym przyjęciu tego toastu przez króla Karola.

Narada ziemian piotrkowskich.

Przed kilkoma dniami donosiliśmy, iż ziemianie piotrkowscy mają wkrótce odbyć naradę nad dwiema bieżącymi sprawami rolnymi: sprawą rolniczych spółek i sprawą zmiany systemu rolnego.

Drugi ten punkt przyszłej dyskusji zwraca na siebie szczególną uwagę.

Wiadomo bowiem, iż w kraju naszym rolnictwo prowadzi się jeszcze według zasad systemu trzypolowego, iż we wszystkich majątkach prowadzi się gospodarstwo zbożowe, inwentarzowe zaś nie spotykamy prawie zupełnie, a tak zwane gospodarstwo wolne, nawskróś przemysłowe, jest właściwe zaledwie niemieckim kolonistom podmiejskim.

W dotychczasowej praktyce agronomicznej nie wyrobiło się jeszcze śród ziemian pojęcia, iż zyski rolnika nie koniecznie zależą od przestrzeni gruntów uprawnych, a dobrobyt i produkcja kraju od przewagi wielkiej własności ziemskiej. Przeciwnie, z hodowlą bydła łączymy zawsze utrzymanie stałych pastwisk, żywienia inwentarza na stajni nie znamy, wysoce rozwinięty płodozmian jest nam obcy... Im więcej gruntów ma dane gospodarstwo, tem też większą w oczach rolnika posiada wartość.

Ze jesteśmy w błędzie, przekonywa choćby zestawienie siły naszych gospodarstw z siłą zagranicznych. Już Roscher w jednym miejscu swojej trytomowej ekonomii przytacza, iż belgijski płodozmian wytwarza średnio na jednej mili kwadratowej środki żywności dla 7,345 ludzi, meklemburskie rolnictwo zbożowo-pastewne, tj. mieszane dla 3,182, wreszcie polskie trzypolowe dla 2,229 ludzi. Od czasu, gdy zestawienie powyższe wyprowadzał Roscher stosunki przytoczone z pewnością zmieniły się na naszą niekorzyść, gdy bowiem u nas rolnictwo stale oddawna trzyma się jednego systemu, w Belgii i Meklemburgu posunęło się ono naprzód.

Kilka tych cyfr dostatecznie zapewne przekona każdego, iż kraj nasz mógłby dorównać siłę produkcyjnej gospodarstw belgijskich jedynie za sprawą postępowych systemów rolnictwa.

Z drugiej znowu strony z postępem kultury rolnej łączy się rozwój gospodarstwa przemysłowego, dla którego wielka produkcja zbożowa nie jest bynajmniej ostatecznym celem, które polega na uprawie roślin przemysłowych, hodowli inwentarza i t. d. Takie uprzemysłowienie rolnictwa, jeśli można się w ten sposób wyrazić, aczkolwiek jest pożądane i stanowi naturalny drogowskaz w rozwoju gospodarstwa wiejskiego, nie zawsze jednak i nie wszędzie jest możliwe. Rolnicy wtedy tylko przechodzą od systemów prostych kultury do bardziej złożonych i wyższych, gdy istotną czują tego potrzebę, gdy stosunki ekonomiczne ogólne wymagają podobnego zwrotu. Każdy więc natężony (intensywny) system w rolnictwie jest możliwy jedynie w przypuszczeniu wyższych cen produktów. Pociągając bowiem za sobą koszty, żąda też wynagrodzenia. Rozrost więc ludności, rozwój miast, powstanie licznych ognisk wielkiego przemysłu fabrycznego, udoskonalenie środków komunikacyjnych itp. — oto naturalne pobudki wewnętrzne, które mimowiednie prowadzą zależnych od nich rolników do zwrotu w systemach gospodarstwa.

Przenosząc uwagi te na grunt naszych stosunków, widzimy, iż w kraju naszym nie wszędzie jeszcze jest możebny podobny zwrot postępowy... W okolicach pozbawionych życia przemysłowego i fabrycznego, słabo zaludnionych, nie mających ani dobrych dróg żyznych, ani bogatej ludności miejskiej, gospodarstwo nie może wyprzedzać potrzeb miejscowych, nie może być postępowem więcej, niż tego wymagają warunki otoczenia. Do takich też okolic nie stosują się nawoływania prasy o porzucenie rutynicznych środków eksploatacji rolnej.

Lecz obok takich miejscowości, posiadamy już inną kategorię okolic, w których gospodarstwo przemysłowe ma zapewnione korzystne widoki swojego rozwoju. Dotąd jednak i tu spotykaliśmy bardzo słaby, zaledwie dostrzedz się dający ruch postępowy. Jeden, dwa, wreszcie trzy majątki, próbujące nowych dróg — oto wszystko, co tam zrobiono...

Wobec takich warunków obecnych i wobec takiej apatycznej przeszłości, program obrad ziemian piotrkowskich jest czemś więcej, niż prostą dyskusją nad sprawami rolnymi. W nim po raz pierwszy spotykamy otwarcie postawioną myśl o potrzebie gospodarstw przemysłowych. „Ziemianie piotrkowscy — pisze *Tydzien* miejscowy — mają się naradzić, czy nie byłoby dla nich korzystnym uwzględnić olbrzymią zmianę, jaka zaszła w warunkach lokal-

nych i przejść od systemu wyłącznie zbożowego do inwentarzowego i przemysłowego?”

Pytanie to, przez samych ziemian jednej gubernji postawione, spotykamy po raz pierwszy w programie obrad rolniczych; to też jakiegokolwiek będą rezultaty narady piotrkowskiej — czy da ona bodziec do praktycznego urzeczywistnienia wniosków i postulatów postępu rolnego, czy też pozostanie bez skutku — w każdym razie roczniki krajowego rolnictwa zaznaczają ją na swoich kartach wielkimi głoskami.

Wracając do powyższych uwag o różnicach ekonomicznych pomiędzy rozmaitymi okolicami kraju naszego, musimy też zaznaczyć, iż gubernja piotrkowska najwięcej budzi nadziei dla postępu rolnego. W ciągu ostatnich lat 50-ciu wyrobiła ona sobie odrębną fizjognomję ekonomiczną, tak iż dziś już żadna okolica — oprócz kilkumilowego promienia Warszawy i niektórych miejscowości w kaliskiej gubernji — nie może być z nią porównywana.

Spojrzymy na te odrębne cechy gubernji piotrkowskiej. Przedewszystkiem jest ona największym dziś ogniskiem przemysłu fabrycznego i wielkich miast przemysłowych. Łódź, Zgierz, Zawiercie, Tomaszów, Pabjanice, że pominiemy tu drobniejsze, są znane w całej Europie, jako współzawodnicy niebezpieczni dla fabryk zagranicznych na handlowych rynkach wschodu. Ogólna wartość produkcji rolnej gubernji wynosi około 35-ju milionów rubli, przemysłowej zaś 75 milionów. Jeżeli dla ścisłości zestawień stracimy z ostatniej cyfry $\frac{1}{3}$, na płody surowe, otrzymamy 50 milionów rubli, jako sumę wartości czystej produkcji przemysłowej.

Podobnego stosunku pomiędzy produkcją rolną a fabryczną, na korzyść tej ostatniej, nie spotykamy w żadnej innej gubernji. Tak silna przewaga przemysłu nie mogła pozostać bez wpływu na ogólne stosunki ekonomiczne. W istocie w gubernji piotrkowskiej znajdujemy mniejszą, niż w innych różnicę pomiędzy ilością mieszkańców miejskich i wiejskich, w gospodarstwach zaś rolnych mniejszą wyłączonego systemu zbożowego.

Miejscowi rolnicy wysiewają stosunkowo znacznie więcej okopowych roślin, niż gdzieindziej, a wysiew jarzyn w gubernji piotrkowskiej prawie o $\frac{1}{3}$ przewyższa wysiew zboża ozimego. Liczne też fabryki, przetwarzające wyłącznie produkty roślinne, oddziaływają na zwiększenie uprawy roślin przemysłowych. Ogólna wartość produkcji fabryk przetworów roślinnych wynosi 11 $\frac{1}{2}$ milj. rs. Gorzelnia w gubernji funkcjonuje 67, browarów 42, dystylarni 10, cukrowni tylko 2.

Jak wysoką może być hodowla owiec w piotrkowskiem, nie wiemy dla braku danych statystycznych, lecz wiemy, iż może się ona szybko rozwijać,

my gospodarz postarał się czas tak nam uprzyjemnić między innymi muzyką i śpiewem, iż łatwo zapomnieć było można, iż jesteśmy w Afryce!

Nazajutrz rano podług ułożonego planu udaliśmy się miejscowemi ekwipażami do willi konsula francuskiego. Ekwipaże tutejsze są to biedy na dwóch kołach, czasem na resorach, ciągnięte przez jednego wół.

Bydło tu w ogóle drobne, krowy nie dają mleka, sprowadzają takowe z Europy w konserwach. Podobnie więc powozami wyruszyliśmy, nie bez komiecznych przygód, gdyż bardzo często uparte wołki, zamiast droga, wołały skręcać w błogi cień do rowu. Nie nie pomogło bicie, trzeba było wysiadać, wołu wyprzeżyć i siłą wyprowadzać na drogę!

Droga, idąca początkowo po nad brzegiem morza i wąskiego długiego jeziora, oddzielonego od wód morskich niewielkim pasem ziemi, skręca później i zagłębia się w ląd. Okolice bardzo piękne. Dzień był pochmurny, słońce więc nie dokuczało. Z szerokiego równego gościńca, przy którym stały domy różnych form, droga naraz przechodziła w wąskie, dzikie, trudne do przebycia ścieżyny. Gałęzie zwieszające się nad samą głową, poruszone liście opryskują twarz poranną rosą. Minawszy szybko plantacje ryżu i wypalone z roślin duże obszary ziemi, przeznaczone pod plantacje, wjechałem w terytorjum konstula. Jak tylko okiem sięgnąć można było, wszędzie drzewa kawowe.

Po kwadransie byłem przed domem p. Verdier, gdzie zastałem już całe towarzystwo zebrane pod werendą. Poznaliśmy tu kuzyna konsula, p. Bretignier, który ma swój dom handlowy w Assini. Powracał on z Europy i chwilowo wraz ze swoim towarzyszem oczekując na parowiec, zatrzymał się w Cap Palmas. P. Bretignier, bardzo miły i sympatyczny młody człowiek, zaproponował przechadzkę po plantacjach, na co chętnie przystaliśmy. Plantacje są ogromne, bardzo starannie utrzymane. Posiadają one przeszło 13,000 drzew po większej części młodych 6 lub 7-letnich. Korzystna to hodowla! Drzewa kwitną cały rok i dają owoce; dojrzałe zbierają, zielone dojrzewają, inne dopiero w zawiązkach i to

wszystko na jednym drzewie! Powróciwszy do domu, gospodarz pokazał nam swoje składy, maszyny, tłumaczając uprzejmie użycie każdej. Jedna obłupuje świeże dojrzałe owoce, druga oddziela lupiny od ziarna, trzecia sortuje mniejsze i większe ziarno. Przed domem rozlega się wielki cementowany plac, na którym suszy się na słońcu, rozłożony świeży owoc. W magazynach wielka ilość przygotowanej do wywozu kawy.

P. Bretignier namawiał nas bardzo, iżbyśmy się zatrzymali w Assini. Mając swoje łodzie i wielu murzynów, proponował wycieczkę do stolicy króla Amatifu, w okolicy przesłizne mało komu znane. Pokusa była zbyt wielką... Zaproponowaliśmy więc mu, aby z towarzyszem swoim razem z nami pojechali, nie czekając parowca. Po pewnym namyśle p. Bretignier zgodził się na propozycję. Tak więc, choć na krótki dystans, zyskaliśmy dwóch nowych towarzyszy podróży. Po śniadaniu pożegnaliśmy serdecznego gospodarza i tą samą drogą ruszyliśmy do miasta.

Następne dni zeszły na przyjęciach, prośzonych obiadach i śniadaniach, u miejscowego gubernatora i znaczących obywateli. Już to w ogóle cała Liberja okazała się dla naszej wyprawy nadzwyczaj życzliwą. Poczynając od Monrowji, pobyt nasz w Liberji był długim szeregiem owacyj, któremi rząd i mieszkańcy starali się dowieść swoich sympatyj. Dnia 13-go marca wieczorem, goście nasi przybyli na okręt, a dnia 14-go rano podnieśliśmy kotwicę. Flaga Warszawy jak zwykle salutowała trzy razy i powoli straciłmy Cap-Palmas z oczu...

Tu przytoczę jeszcze niektóre szczegóły o mieszkańcach Liberji, jakie mi się udało zebrać od znajomych w Cap-Palmas.

Podatki płać tylko Europejczycy i farmerzy. Prosta ludność po wsiach nie nie płaci. Mieszkaniec przybyły z głębi kraju, który chce się osiedlić bliżej miast, upatruje sobie kawał ziemi i jeżeli takowa nie jest dotąd nieczyją własnością, zajmuje ją dla siebie, buduje chatę, żeni się i rozpoczyna gospodarstwo. Dziś łapie ryby lub wyrusza na polowanie do lasów, jutro szuka owoców, jedne ze znalezionych je-

dząc, inne sprzedając w faktorjach. Podobny jednak sposób życia tłumaczy biedę krajowców. Ziemia hojna i bogaciej może, wymaga przecież pracy, klimat zaś gorący usposabia do lenistwa. Najpracowitszym z plemion jest plemię krumenów, z niego też faktorje biorą potrzebnych robotników i płać im rozmaicie 15—20 fr. miesięcznie, nb. towarami. Życie bardzo skromne, raz na dzień wódka i ryż.

Mieszkańcy bożków wyrabiają sobie z drzewa i kamienia. Bardzo rozpowszechnioną jest tu cześć oddawana djabłu. Duża niezgrabna figura, wystrugana z drzewa, umieszczona w najciemniejszym kącie domu, nazywa się owym djablem. Modlą się do niej, radzą w każdej niepewności. Nie jest więc ona złym duchem. Mają też wiele tak zwanych „gri-gri”, są to rzeźbione suche owoce, muszelki, paciorki i t. p. — Przypisują tym talizmanom cudowną moc leczenia, ochraniają od chorób i niebezpieczeństw, noszą je zawsze przy sobie, najczęściej jako naszyjnik.

Broń mają różną, najwięcej drewnianych łuków i lanc. Wielu jednak posiada broń europejską, skalnową, którą wyżej cenią od kapiszonowej, z tego względu, iż łatwiej o kawałek kamienia niż o kapiszon. Strzelają zwykle z pod pachy. Do twarzy, aby wziąć na cel, nie przykładają broni, łatwo więc sobie wytłumaczyć, jaką podobny strzał ma wartość. Wyrabiają też z twardych drzew, najczęściej z hebanu, krótkie pałki, rodzaj maczug. Dwie takie maczugi dostaliśmy od Reina do zbiorów. Z włókien bambusowych i innych wyplatają gustowne maty. Kapelusze i okrągłe czapeczki są w powszechnym użyciu.

Mieszkańcy Liberji mają po kilka żon. Jedną z nich jest najstarszą i rządzi gospodarstwem. W razie śmierci pana domu, rodzina jego opiekuje się pozostałymi żonami i dziećmi.

Opowiadało mi też wiele osób o ciekawym wybytku natury. Jest tu wiele różnego gatunku węzów. Niedawno złapano żmiję z dwiema głowami. Europejczycy widzieli ją, na nieszczęście jednak nie zachowali!

Leopold Janikowski.

gdyż w gubernji istnieje 420 fabryk przędzy i wyrobów z wełny, produkujących towarów za 20 milionów rs. rocznie; to samo można powiedzieć i o uprawie lnu, ponieważ wartość produkcji licznych warstwatów tkackich wynosi tam przeszło 1½ milj. rs.

Tak charakterystyczne cechy gubernji piotrkowskiej w zupełności usprawiedliwiają potrzebę ziemian przedyskutowania kwestji, o ile będzie dla nich korzystnem zastosować systemy gospodarstwa do miejscowych warunków ekonomicznych, do wymagań przemysłu wielkiego, wysokiej ilości mieszkańców, zupełnie rolnictwu nie poświęcających się, słowem zastanowić się nad korzyścią gospodarstwa przemysłowego.

Jeżeli po tej naradzie 535-u właścicieli ziemskich, jakich liczy gubernja piotrkowska, weźmie się do melioracyj w swoich majątkach, celem postawienia ich na stopie kultury postępowej, dokonają oni zwrotu, którego wpływ nie zamknie się w granicach jednej tylko gubernji...

J. W. Rusticus.

Dwie szkoły.

Wiadomo, iż w Paryżu stanął obecnie posąg Dumasa, ojca.

Posąg ten jest dziełem zmarłego Dorégo, utalentowanego bowiem artysta pragnął uczcić w ten sposób znakomitego autora, którego stałym był wielbicielem.

Z tego powodu jeden z najpopularniejszych dzisiaj autorów francuskich, Albert Delpit, przeprowadza pomiędzy Dumasem a Balzakiem porównanie, na które przy obecnym kierunku piśmiennictwa wartoby i u nas zwrócić uwagę.

Przytaczamy tu wiernie słowa Delpita.

...Lata minęły już, zamikły drobne zawiści i nieprzyjaźnie. Każdy ze zmarłych autorów zajął należne sobie miejsce. Społeczeństwo opatrzyło się, pragnąc wydać sąd sprawiedliwy... I spostrzegli wówczas, iż chwala dwóch wielkich powieściopisarzy francuskich uległa dziwnym przejściom. Balzak, którego Delfina Gay nazwała „najpierwszym ze wszystkich“, począł maleć powoli, a za to Dumas, któremu Michelet dał nazwę „jednej z sił natury“, wzrastał zwolna w uwielbieniu ogółu.

„Nie w tem dziwnego...

„Słuszne jest, iż sąd Micheleta przeważał zdanie Delfiny Gay. Balzak posiadał obserwację a raczej intuicję ludzi i rzeczy. Wzorował on przedewszystkiem współczesne sobie obyczaje. Ale obyczaje te zmieniły się do niepoznania, zestarzały się, a i malarz ich zestarzał się wraz z niemi.

„Kilka miesięcy temu odczytałem sumiennie wszystkie prawie dzieła Balzaka. Prawdziwie dziwić się można próżni, jaka panuje w tych długich a bezpożytecznych już dziś opisach. Uśmiech przychodzi na usta, kiedy się czyta wywody o tem społeczeństwie z roku 1825-go, społeczeństwie tak starem, iż nam się przedpotopowem wydaje! Najbardziej zajmujące w swoim czasie osobistości, wyprowadzone na jaw przez powieściopisarzy, czynią dziś wrażenie ludzi bajecznych, stanowiących część zaginionego gdzieś towarzystwa. Cóż nas obchodzi obyczaje, które przestały być naszymi? Co nam po opisach kostiumów, których już nie nosimy? A Balzak lubował się właśnie w malowaniu jednych i opisywaniu drugich.

„Za to Aleksander Dumas ojciec puszczał chętnie wodze płodnej swojej imaginacji. Nie opisywał on nam wyłączonej jakiejś epoki, ale skreślał dramaty z całego przebiegu dziejów ludzkich. Nie lubował się w drobiazgowych rysunkach strojów tej lub owej koterji, ale odwzorowywał namietności, które do wszystkich wieków należą...

„A rzeczy pójdą zawsze tym samym, gdyż sprawiedliwie jest ażeby tak było. Sztuka bowiem i rzeczywistość żądają tego koniecznie. Zazdrość, nienawiść, gniew, miłość są uczuciami, które roznamietniały dawne pokolenia i roznamietniać będą potomków naszych, kiedy przeciwnie, opis obyczajów danej epoki zajmuje tylko ludzi tej epoki, ale pozostawia obojętnymi tych, którzy po nich nastąpią...

„Chciejcie zrobić doświadczenie. Otwórzcie album, którego fotografie z przed dwudziestu lat datują. Na widok ich wybuchniecie śmiechem... Dlaczego? Bo kobiety na tych fotografiach ustrojone są w krynoliny, a ten strój śmiesznym wam się wyda. A największą część powieści Balzaka przystrojona jest w krynoliny.

„W sztuce bowiem istotnie imaginacja przewyższa o wiele obserwację. Przy pomocy pierwszej pisarz bardzo wiele zdziałać może. Przy pomocy drugiej działanie jego jest ograniczone w szupłym zakresie. Nie jest nawet zupełnie przekonany, iż Balzak odwzorowywał nam wiernie obyczaje swojego czasu. Może popełnił błąd utrzymując to. Czyżby raczej obyczaje nie przetwarzały się na modłę przez Balzaka podana? Przez dwadzieścia pięć lat wywierał on na towarzystwo nasze wpływ niezaprzeczony. Kobiety roznamietniały się do jego bohaterów, mężczyźni do jego bohaterów, a to do tego stopnia, iż odbyło się w Paryżu kilka balów kostju-

mowych, na które zaproszeni musieli bezwarunkowo się jawnie w strojach z powieści balzakowskich zapożyczonych. Sami znaleźliśmy jeszcze młodych ludzi, pragnących naśladować osobistości przez niego na jaw wydobywane. A jeżeli jest to tylko paradoksem literackim, mniejsza o to. Paradoks jest prawdą, która wyprzedza, tak jak przesąd jest prawdą, która w tyle pozostaje...

„Dzisiaj popularność Balzaka zmniejsza się ciągle, podczas kiedy popularność Dumasa wzrasta stopniowo. Sainte-Beuve, ów krytyk tak umiejętnie trafiający w celno, odgadł to już dawniej. Przez całe swoje życie walczył on przeciwko autorowi „Ludzkiej komedji“. P. Pontmartin zaś odezwał się niedawno: „Są smakośke, którzy się lubują w „pańskości“ zwierzyny, otóż Balzak dla niektórych wykwinotniów jest przedstawicielem „pańskości literatury“.

„I prawdą to jest. Pomiędzy młodem pokoleniem literackim znam bardzo niewiele, którzyby naprawdę czytali Balzaka. A któż Dumasa nie czytał?...

Nie trzeba zapominać, iż słowa te pisał właśnie jeden z koryfeuszów tak zwanej „szkoły obserwacyjnej“...

w.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Ministerstwo wojny wprowadza częściowe zmiany w organizacji armji lądowej, powiększając ilość pułków w niektórych korpusach, w innych zaś powiększając artylerję w stosunku do piechoty.

— Ilość monety metalicznej w obiegu się znajdujacej wynosi obecnie 272 milionów rs., tak iż na każdego mieszkańca wypada 3 ruble metaliczne. W powyższej sumie znajduje się 200 milionów monet złotych, 47 milionów srebrnej drobnej i 25 milionów srebrnej wyższej próby. Od r. 1846 go do 1883-go wywieziono z Rosji 740 milionów w monecie złotej, t. j. średnio 18 milionów rs. rocznie.

— Urząd kupców w Gdańsku otrzymał wiadomość, iż cło od worków przesyłanych z powrotem do państwa rosyjskiego wejdzie w życie dnia 13-go sierpnia, nie zaś dnia 13-go lipca r. b., jak pierwotnie donoszono.

— Podobno sprawa budowy centralnego dworca dróg żelaznych zbiegających się w Warszawie ma być poruszona na jesiennym zjeździe kolejowym w Petersburgu; jeden z zarządów kolejowych zamierza postawić wniosek obrócenia na ten cel dworca wiedeńskiego.

— Dywidenda od akcyj kolei żelaznej warszawsko-wiedeńskiej za rok 1882-gi płaconą jest po rs. 3 kop. 50 od sztuki.

— Niezależnie od biletów abonamentowych miesięcznych, służących do odbywania codziennych podróży, wprowadzone zostały dla dogodności osób przebywających na willegiaturze w okolicach stacyj na przestrzeni od Warszawy do Skierniewic nowe bilety abonamentowe. Bilety te, po cenie niższej o 40%, służą na czterdzieści podróży w terminie dwumiesięcznym. W tym celu bilety pomienione zaopatrzone są w czterdzieści kuponów na 20 podróży w jedną i na 20 przejazdów w drugą stronę. Przed każdym wyjazdem należy bilet okazać w kasie do ostemplowania odpowiedniego kuponu.

— Z powodu licznych wypadków utopień na Wiśle polecono zwiększyć ilość łodzi ratunkowych, tak w pobliżu galarów kąpielowych, jak i w miejscach do kąpiei wyznaczonych.

— Z powodu częstych kradzieży, spełnianych w okolicy podmiejskiej na letnich mieszkaniach, straż ziemską otrzymała polecenie czuwania nad całością mienia i bezpieczeństwa mieszkańców, jak również rozciągnięcia nadzoru nad stróżami nocnymi w każdej wsi i osadzie odbywającymi t. z. stójki nocne.

— W ambulatorjum szpitala dziecięcego izraelskiego odbywa się w czwartki i niedziele bezpłatne szczepienie ospy ochronnej dzieciom przychodnim bez różnicy wyznania.

— Rada miejska warszawska dobroczynności publicznej przyjęła z zachowaniem praw osób trzecich zapis s. p. Pauliny z Wołowskich Piaseckiej w sumie rs. 750 złożonej na rzecz domu przytułku dla paralityków w Warszawie.

— Nabożeństwo w kościele ewangelicko-reformowanym odbywać się będzie w lipcu w dniach 1-ym, 15-ym i 29-ym w języku polskim, w dniach zaś 8-ym i 22-im w niemieckim.

— Z teatru i muzyki.

* Dziś w teatrze wielkim występ J. Reszkówny w partji Racheli w „Żydówce“.

Jest to zarazem przedostatni występ p. Seidemana, który w końcu bieżącego tygodnia wyjeżdża na trzy miesiące urlopu zastrzeżonego w kontrakcie.

* Na scenie teatru wielkiego odbywają się próby

z „Balu maskowego“, w której to operze w przyszłym tygodniu debiutować będzie po raz pierwszy p. Andrzejewski, tenor.

* Na scenie teatru nowego odbyła się próba czytana z trzyaktowej farsy francuskiej „Panna słująca“.

* Znany obraz ludowy „Zagroda Sobkowa“ ma być w bieżącym sezonie wystawionym w teatrze nowym.

* Zawiele kwiatów...

Na wczorajszym drugim przedstawieniu „Nie wdzięcznego wieku“ (które, mówiąc nawiasem, utykało jakby po grudzie), p. Ludowa po akcie 2-gim otrzymała z orkiestry dwa wspaniałe bukiety, a z paradyżu kilkadziesiąt mniejszych bukietów.

Artystka zdawała się być o tyle zażenowana, o ile publiczność zdziwioną była tą niespodziewaną, nadmierną owacją.

Jakież teraz nagrody spodziewać się może pani L., gdy równie dobrze jak rolę hrabiny Wacker odtworzy na scenie tutejszej cały szereg postaci, o cenięć zdolności tej artystki nie wątpimy?

Zawiele kwiatów, zawiele...

* Koncert na rzecz schronienia dla nauczycielek zapowiada się świetnie.

P. Reszkówna, oprócz zapowiedzianej wczoraj przez nas „Ave-Maria“ Gounoda z towarzyszeniem skrzypców (p. Barcewicz), arfy i organu, wykona także dwa prześliczne utwory Zarzyckiego, z których serenada z akompanjamentem orkiestry śpiewaną była dotąd tylko raz jeden przez p. Sembrich-Kochańską.

P. Barcewicz odegra również jedną z większych kompozycyj na skrzypce, a mianowicie: balladę i poloneza Vientemsa, Zarzycki zaś koncert Szopena, własnego mazurka i „walc-improptu“.

Wreszcie p. Helena Marcello-Chraszczevska wypowie wiersz Syrokomli „Śmierć słowika“.

Zdaje się więc, że zarówno ze względu na cel, jakim jest zapewnienie starości biednym nauczycielkom, jakoteż i na sam program publiczność zgromadzi się tłumnie.

Organizatorom koncertu chwali się, iż ceny biletów wyznaczili przystępne, tym bowiem sposobem dana została wszystkim możność usłyszenia naszej znakomitej śpiewaczki.

Bilety, jak donosiliśmy, są do nabycia w księgarni Gebethnera i Wolfa, oraz w magazynie p. Golinskiego pod filarami.

* W tych dniach na jednym z koncertów orkiestry Hansa Richtera w Londynie wykonywano z powodzeniem symfonię Liszta „Mazeppa“ i wyjątek z „Monbera“ Dobrzyńskiego.

+ Pośmiertne wspomnienie.

W dniu wczorajszym zmarł w naszym mieście Juljusz Janota, b. profesor instytutu muzycznego.

Janota urodził się w r. 1819-ym w Niemczech, gdzie też początki nauki muzycznej pobierał.

Obdarzony niezwykle zamilowaniem do muzyki, młody Juljusz zwrócił na siebie wczesnie uwagę Apolinarego Kątskiego, który w r. 1849-m w swojej tryumfalnej wycieczce po kraju wozził z sobą Janotę jako akompanjatora.

Cichy i skromny w żądaniach, s. p. Juljusz zamknął następnie swoją pracę w nauczycielstwie i po otwarciu instytutu muzycznego, jako profesor fortepianu, w zakładzie tym z wielkim pożytkiem pracował.

Janocie wielu cennych muzyków zawdzięczać należy, wszakże największą ozdobą tego pocztu jest jego córka Natalia, o której świetnem powodzeniu w koncertach zagranicznych, a zwłaszcza londyńskich, tylokrotnie pisaliśmy.

— Msgr Vannutelli.

W dniu dzisiejszym JE. nuncjusz papieski odwiedził zakład św. Kazimierza na Tamce, gdzie odprawił mszę św., poczem udzielił benedykcyi i poświęcał obrazki.

Towarzyszył JE. ks. Roch Filochowski, kanonik kujawsko-kaliski, kapelan ks. arcybiskupa warszawskiego.

Następnie nuncjusz udał się do szpitala Dzieciątka Jezus.

Tu przyjął gościa rz. r. st. kurator Wilujew który w towarzystwie miejscowych lekarzy prowadził go po zakładzie.

Nuncjusz zwiedził sale chorych, oddział obłąkanych i dzieci, oraz kaplicę.

Wreszcie JE. udał się do zakładu fotograficznego Mieczkowskiego, gdzie zeń oraz z orszaku zdjęto podobizny.

— Szczególna pomyłka.

Wiedeńska *Politische Correspondenz* jest organem redagowanym poważnie na podstawie urzędowych lub przynajmniej półurzędowych informacji, ze ścisłością prawie biurokratyczną.

Mimo to i temu organowi przytrafiają się pomyłki, tem szkodliwsze, że inne dzienniki czerpią z tego pisma obficie, polegając na powadze jego doniesień...

Tak np. w tych dniach *Polit. Corresp.* doniosła o jakichś zajściach na uniwersytecie warszawskim, które miały mieć miejsce dnia 18-go b. m.

Pomimo, iż relacja ta jest niemal dosłownym powtórzeniem korespondencji dawniejszej, która zapewne przypadkowo ponownie dostała się do druku, różne dzienniki zagraniczne zamieszczają to doniesienie wbrew znanemu pewnikowi, iż historia nie ma zwyczaju się powtarzać!

Możemy te dzienniki zapewnić, iż zajścia majowe na uniwersytecie warszawskim nie powtórzyły się weale w czerwcu, i że w całym opowiadaniu *Polit. Corresp.* odnośnie do daty, w której zajść miały, *nie ma ani słowa prawdy.*

= Zjazd lekarzy kolejowych.

W dniu wczorajszym w sali sesyjnej dworca kolei wiedeńskiej odbył się pierwszy zjazd lekarzy kolejowych tejże drogi żelaznej, przybyłych umyślnie z linii wiedeńskiej i bydgoskiej.

Obradom przewodniczyli trzej dyrektorowie, referat zaś odnoszący się do wprowadzenia możliwych ulepszeń przedstawił dr Sliwicki, naczelny lekarz obydwóch dróg żelaznych.

= Rezultat konkursu.

Konkurs na budowę gmachu szkoły realnej w Sosnowicach został w dniu wczorajszym rozstrzygnięty.

Z ośmiu nadesłanych projektów odznaczono: nagrodą pierwszą w sumie rs. 250 projekt oznaczony literami „N. Z.”, wypracowany przez p. Jana Hincza, budowniczego;

nagrodą drugą w sumie rs. 150 projekt oznaczony marką pocztową w kółku, wypracowany przez p. Wacława Strzałkowskiego.

Wszystkie nadesłane projekta zostały wystawione na widok publiczny w gmachu Towarzystwa zachęty sztuk pięknych.

Szczegółowe sprawozdania wraz z nazwiskami sędziów ogłoszone zostaną za dni kilka.

= Z Towarzystwa wioślarskiego.

W przyszły piątek odbędą się nareszcie zapowiadane oddawna wyścigi wodne.

Warunki wyścigów przez tych kilka dni z powodu znacznego przyboru wody zupełnie się zmieniły. Ztąd więc w osadzie wioślarzy na statkach oraz w odległościach mety zajdą różne wpływające na program zmiany.

Nadto wielu członków cofnęło zobowiązania wskutek różnych słusznych i niesłusznych przyczyn, tak iż załogi muszą być *de noviter* kompletowane.

Szereg biegów rozpocznie i zakończy wyścig czterowiosłowych baków („gigs”).

Do drugiego biegu staną dwa długie „sculingi”, do piątego zaś dwa krótsze.

W czwartym biegu popłyną „grenlandczyki”.

= Cyganie.

W dniu dzisiejszym w samo południe straż ziemska przyprowadziła spory tabór cygański, złożony z ośmiu wozów.

Cyganów wiedziono do tutejszego zarządu powiatowego celem załatwienia zwykłych legitymacyjnych formalności.

Wozy pełne dzieci stały przez godzinę na środku ulicy Miodowej ku wielkiej ucieście tłumnej gawiedzi.

Cyganie rozbijają namioty na Powązkach.

= Interes.

Wczoraj przez przetarg publiczny znów jedną z księgarni tutejszych sprzedano.

Do licytacji stanęło czterech antykwariuszów, mających sklepy i sześciu przekupniów ulicznych.

Remanent wartości około 30,000 rs. przedano za 1,205 rs.

Księgarnia posiadała znaczny zapas dzieł szkolnych i ustaw w tekście urzędowym, tak iż rozkup nabytych egzemplarzy ma wszelką rękojmię w codziennej potrzebie.

Słowem nabyć zrobili świetny interes, bo sami księgarze płacić im będą odstępnę...

= Fałszywa moneta.

W kilku sklepikach znaleziono w tych dniach monetę 20-kopiejkową fałszywą.

Na pierwszy rzut oka trudno ją od prawdziwych odróżnić, dopiero po rzuceniu na stół uderzenie wskazuje jakąś kompozycję metalową, w której niema najmniejszej nawet cząstki srebra.

= Kontrabanda.

W dniu onegdajszym, w jednym z domów przy ulicy Miedzianej, wykryta została wielka kontrabanda, którą ukrywał właściciel tegoż domu.

Przemycane towary niezwłocznie zabrano.

= Na majowce.

W dniu wczorajszym towarzystwo złożone z kilkunastu osób wybrało się na majówkę, a właściwie „czerwcowkę” do lasu bielańskiego.

Wieczorem podano samowar, a nadto pani B, gospodyni wycieczki zaproponowała czarną kawę, mającą się ugotować na maszynie naftowej.

Otóż przy zapalaniu knotu, zapalka upadła na lekką suknię pani B. i objęła ją płomieniem.

Przerażona pani B. chwyciła rękami stojącą obok niej służącą Józefę K., na której też odzież zajęła się w jednej sekundzie.

Jakkolwiek nadbiegli panowie szybko ogień stłumi, pani B. uległa ciężkiemu poparzeniu na całym ciele, służąca zaś jej ma oparzone piersi i ręce.

Tak więc wesoło rozpoczęta majówka zakończyła się, niestety, tragicznie...

= Zawalenie.

Nocy dzisiejszej w domu pod nrem 22 na Podwalu zawalił się w jednym z mieszkań sufit, a w piwnicy sklepienie.

Z mieszkańców nikt na szczęście szwanku nie poniósł, wypadek wszakże budzi obawę zawalenia domu.

W dniu dzisiejszym zejść ma na grunt komisja złożona z techników, celem przedsięwzięcia środków ochronnych.

= Fatalny wypadek.

W dniu wczorajszym w fabryce asfaltowej na Soleu, robotnik Józef Sierak wpadł w napełniony asfaltem kocioł.

Jakkolwiek wydobyto go w minutę, czas ten jednak wystarczył do śmierci biednego człowieka.

= Wypadki.

Na Daniłowiczowskiej pod nrem 6 zmarł nagle z niewiadomej przyczyny Fryderyk G. — W dniu wczorajszym zanotowano pięć wypadków wynikłych z nieostrożnej jazdy, z których jeden tylko miał groźne następstwa, a mianowicie na Muranowskiej Józef G., najeżony przez ekwipaż prywatny, uległ złamaniu ręki i nogi. — Na Pradze spadł z drabiny Teofil B. i złamał rękę.

= Pięćdziesięciolecie kapłaństwa.

W kościele pomiechowskim, w powiecie płońskim, gubernji płockiej, proboszcz miejscowy, ks. Ksawery Świecki, obchodził w tych dniach jubileusz 50-letniego kapłaństwa.

Na uroczystość tę zebrało się wielu okolicznych duchownych i liczny tłum parafjan, stwierdzający w ten sposób swoje sympatie ku sędziwemu kapłanowi.

= Regulacja Wisły.

Roboty regulacyjne około koryta Wisły, rozpoczęte w r. b. od wsi Igołomji, posunęły się nieco na przód.

Obecnie partja robotników z 30-tu ludzi złożona pracuje około trzech tam, budujących się pod Winiarami i Korczynem.

= Regulacja Neru.

Drugi już rok prowadzą się roboty niwelacyjne nad korytem zamulonej rzeki Neru.

Roboty te mają na celu osuszenie rozległych łąk nadbrzeżnych i uszluszenie Neru na przestrzeni od miasteczka Dąbia, w powiecie kolskim, gubernji kaliskiej, ku Warcie.

Nad pracami niwelacyjnymi czuwa komitet z obywateli sąsiednich, część zaś techniczną prowadzi hydraulik p. Tonn.

Ner za lat trzy oddany zostanie dla użytku irygacyjnego i nawigacji, co wpłynie niezawodnie dodatnio na okoliczny przemysł rolniczy.

= Tramwaje w Łodzi.

Kwestja urządzenia tramwajów w Łodzi utknęła znowu.

Powodem tego niemiłego dla łodzian opóźnienia jest opinja głównego inżyniera, który stwierdził niewykonalność pierwotnie wypracowanych planów!

= Pożar.

We wsi Borowno, powiatu noworadomskiego, gubernji piotrkowskiej, zgorzały w tych dniach dwie stodoły, będące własnością p. Adama Michalskiego.

Stodoły te napełnione były zbożem w ziarnie i snopach. Szkody wynoszą 26,000 rs.

Ogień był podłożony, gdyż ukazał się na raz w trzech miejscach.

Sprawcy podpalenia nie wykryto.

Ze świata.

× **Teatr krakowski** ma być w ciągu letniego sezonu nowymi środkami bezpieczeństwa wyposażony.

× **W Szczawnicy** zmarł w tych dniach dr Aleksander Kryda, b. docent uniwersytetu, lekarz kąpielowy.

× **Pobratymiec nasz**, dr Emil Holub, czech, wybierając się znowu do Afryki i w tym celu obecnie bawi w Londynie. Dlaczego w Londynie? Odpowiada na to pytanie jego odezwa zamieszczona w *Daily Telegraph*. Dr Holub, jakkolwiek z zawodu naturalista i etnograf tylko, przyrzeka anglikom pomoc... polityczną. Zna on dobrze boerów i beuszmanów, kłócących się i z Anglią i między sobą, obiecuje więc w tych waśniach pośrednictwo. Koszta swej kilkoletniej podróży obliczył dr H. na 6,000 funtów szterlingów. Z rozprzedaży swej książki „Siedm lat w Afryce południowej” zebrał 1,500 ft. szt.,

cesarz austriacki dał mu 600 funtów szterlingów, tyż przyniosły składki publiczne w Austrii. Brak jeszcze 2,800 funtów szterlingów i dr H. spodziewa się, że mu je dadzą anglicy. Jakoż zapewne się nie omyli. W Anglii wysoko go cenią. Towarzystwo geograficzne londyńskie mianowało go członkiem honorowym, urząd kolonialny udzielił mu honorowego podarku. Dr H. wyjeżdżając do Afryki po raz pierwszy nie miał z sobą nic, ani towarów, ani statku własnego, ani towarzyszy. Wiozł z sobą tylko młodość, zapal i odpowiednią wiedzę... Czyż kiedy i nasz Rogoziński takiej sławy się nie dorobi? Szczęść mu Boże!

× **Spalony teatr Dervio** był lichą budowlą, w której czasowo produkowała się trupa... marionetek. Rzecz prosta, iż podobne przedstawienie ściągnęło do teatru przeważną liczbę dzieci. Jak donoszą korespondenci, budowla cała otoczona była składami siana, w suterynach zaś mieściła się winiarnia... Łomot pożaru wzięli przeto widzowie za hałasy szynkowe i dopiero wtedy rzucili się ku wyjściom, gdy ogień pokazał się w sali. Powstał fatalny ścisk, podczas gdy jednocześnie tłoczących się owionęły kłęby dymu. Połowa ofiar katastrofy znalazła śmierć przez uduszenie.

× **Kolebka „powszechnego języka”** jest zatem Meidling pod Wiedniem, gdzie obecnie utworzyło się stowarzyszenie zwolenników wspomnianej już przez nas reformy, mającej na celu zastąpienie języków rozmaitych narodowości jedną wspólną, wszystkim zrozumiałą i znaną mową! Przewodniczy stowarzyszeniu wynalazca „powszechnego języka” proboszcz Schleyer z Litzelstetten pod Konstancją. Czeigodne to ciało ogłosiło już własnym nakładem gramatyki nowego języka nazwanego przez nich „Volapük” — zastosowane do użytku każdego europejskiego narodu i założyło dziennik *Volapükablad*, organ stowarzyszenia...

Nekrologja.

† Ś. p. **Ludwik Wojciechowski**, subjekt handlowy, zmarł dnia 25 b. m., w wieku lat 46. Pozostała żona zaprasza krewnych, przyjaciół, kolegów i znajomych na wyprowadzenie zwłok z kościoła św. Antoniego (po-reformackiego), w dniu 28 czerwca, we czwartek, o godzinie 4-ej po południu, na ementarz powązkowski odbyć się mające. —639—

† Ś. p. **Edward Prauss**, urzędnik drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej i bydgoskiej, przeżywszy lat 67, w dniu 26 czerwca r. b., o godzinie 10-ej wieczór, zasnął w Bogu. Straszkana żona zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych zmarłego na wyprowadzenie zwłok jego z kościoła Wszystkich Świętych na ementarz powązkowski odbyć się mające w dniu 28 czerwca r. b., o godzinie 6-ej wieczorem. —2268—

† Ś. p. **Juliusz Janotha**, b. profesor instytutu muzycznego, po krótkiej lecz ciężkiej chorobie, opatrzony św. Sakramentami, przeniósł się do wieczności w dniu 26-ym czerwca r. b., przeżywszy lat 65. W ciężkim smutku pozostała żona z córką i synem zapraszają krewnych, przyjaciół, kolegów i znajomych zmarłego na żałobne nabożeństwo, odbyć się mające w górnym kościele św. Krzyża, o godzinie 11-ej zrana, w dniu 28 b. m., we czwartek, oraz na wyprowadzenie zwłok zaraz po nabożeństwie, na ementarz powązkowski. —2-635—

† Ś. p. **Helena z Rudolphów Migdalska**, żona urzędnika Banku polskiego, po długich i ciężkich cierpieniach, w wieku lat 36, w dniu 27 czerwca r. b. życie zakończyła. Pozostały w ciężkim smutku mąż z 4-mi małoletnimi dziećmi zapraszają rodzinę, przyjaciół i znajomych na żałobne nabożeństwo w dniu 28 b. m., w kościele św. Krzyża odbyć się mające, o godzinie 10-ej zrana, oraz na wyprowadzenie zwłok z tegoż kościoła na ementarz powązkowski w dniu 29 b. m., w piątek, o godzinie 4-ej po południu. —2-2265—

† W dniu 28 b. m., jako w rocznicę śmierci ś. p. **Ignacego Rappel**, odprawioną będzie msza żałobna, o godzinie 10-ej zrana, w kościele św. Karola Boromeusza, na którą pozostała żona zaprasza. —2262—

† We czwartek, dnia 28 b. m., jako w wigilię imienia ś. p. **Pauliny Gierzyńskiej**, odbędzie się żałobne nabożeństwo o godzinie 9-ej zrana, w kościele św. Antoniego przy ulicy Senatorskiej, na które zaprasza się życzliwych. —2258—

† D. 28 b. m., we czwartek, odprawiona zostanie wotywa, jako w rocznicę śmierci ś. p. **Anny i Michała Witanowskich**, o godzinie 10-ej zrana, w kościele Przemienienia Pańskiego przy ulicy Miodowej, na którą pozostałe córki i wnuki zapraszają. —2254—

† Dnia 28 czerwca, we czwartek, jako w bolesną rocznicę skonu ś. **Stanisławy Waga**, za spój jej duszy odbędzie się nabożeństwo żałobne w kościele św. Józefa Oblubieńca na Krakowskim-Przedmieściu obok skweru, w kaplicy Pana Jezusa, o godzinie 11-ej zrana. —2261—

† W dniu jutrzejszym, we czwartek, w kościele św. Aleksandra, o godzinie 9 i pół zrana odbędzie się żałobne nabożeństwo za spój duszy ś. p. **Marji z Podgórskich Kaulbersz**, oraz zmarłej przed rokiem jej córki **Maniusi**. —2266—

† W dniu 26 czerwca r. b. tu w Warszawie po długich i ciężkich cierpieniach zmarł **Ernest August Henryk Meyer**, b. szycharz Banku polskiego, wdowiec, przeżywszy lat 82. Pogrzeżony w głębokim smutku syn z córką zmarłego zapra-

szają krewnych, przyjaciół i znajomych na wyprowadzenie, zwłok w dniu 29 b. m., o godzinie 6-ej po południu, w piętek, z kaplicy ewangelicko-augsburskiej przy ulicy Mylnej na cmentarz tegoż wyznania odbyć się mające. —2269,

Z Cesarstwa.

Petersburg 25-go czerwca. — W gazecie *Nowoje wremja* czytamy: „Z zasługującego na wiarę źródła dowiadujemy się o ciekawym fakcie ujęcia w gubernji siedleckiej austriackiego wojennego turysty. Turysta ten — jak się okazało — oficer austriackiego sztabu jeneralnego, nazwiskiem Nagy został ujęty z mapami, planami i przez niego samego zrobionymi szkicami ważnych pod względem wojskowym pozycji nad zachodnim Bugiem, nie pozostawiającymi najmniejszej wątpliwości co do istotnego celu jego robót. Z rozporządzenia władz miejscowych był on zrazu aresztowany w Siedlcach a następnie odstawiony do Warszawy dla sprawdzenia tożsamości osoby i ściągnięcia dalszych zeznań.”

Petersburg 25-go czerwca. — Jak donoszą z Kopenhagi, król i królowa duńscy mają zamiar przybyć do Petersburga w pierwszym tygodniu lipca.

Petersburg 25-go czerwca. — Zrobiona hr. Totlebenowi w Würzburgu operacja oczu udała się dobrze. Wzrok chorego stopniowo się polepsza.

Petersburg 25-go czerwca. — Zapowiadany przez gazetę *Nowoje wremja* zjazd przedstawicieli różnych dróg żelaznych w Rüdesheim w celu uregulowania transportu towarów za granicę nie przyszedł do skutku z powodu nieprzybycia reprezentanta rosyjskich dróg południowo-zachodnich.

Petersburg 25-go czerwca. — Z Tyflisu donoszą o częstych pożarach. W sobotę d. 23-go czerwca wynikił ogień w magazynie optycznym, przyległym budynkowi w którym mieszczą się biura sądowe. Podejrzewają podpalenie.

Ostatnia pocztą

„Kurjera Warszawskiego”.

Lwów 25-go czerwca. — Z powodu wyjazdu na urlop namiestnika hr. Potockiego pojawia się, jak zwykle — tym razem w *Nowej reformie* — pogłoska o bliskim jego ustąpieniu. Wiadomem jest wprawdzie, iż hr. Potocki pragnąłby się usunąć, ale ulega naleganom rządu, który uznaje, że jest on potrzebnym na zajmowanym stanowisku, jest więc nadzieja, że i teraz pogłoski te się nie sprawdzą.

Kraków 25-go czerwca. — Do *Czasu* donoszą dziś, że deputacja rady miejskiej do cesarza w sprawie przeniesienia do kraju zarządów kolejowych otrzymała posłuchanie, co byłoby pomyślną wróżbą dla tej służnej ze wszech miar sprawy.

Lwów 25-go czerwca. — Wskutek ulewnych deszczów Dniestr i San wylały. Wielu miejscowościom nadbrzeżnym zagraża powódź. Wisła i Raba także przybierać zaczęły, niebezpieczeństwa jednak do dnia wczorajszego nie było.

Wiedeń 25-go czerwca. — Wylew Dunaju i jego dopływów zmniejszył się, natomiast rzek czeskich i górnośląskich trwał jeszcze w całej grozie w sobotę. W Pradze kościół św. Tomasza stał przeszło na stopę pod wodą, która dosięgała wielkiego ołtarza. Most w Chodzieborzu został zerwany. Na wielu kolejach czeskich ruch został zawieszony. W Umsdorf pod Kłodzkiem miało utonąć siedmioro dzieci.

Wiedeń 26-go czerwca. — Ks. czarnogórski miał rozmowę z redaktorem dziennika *Reforme* i zapewnił go, że zaburzenia albańskie zostały stłumione, że państwa bałkańskie nie zawarły z sobą żadnego spisanego przymierza, że stosunki Czarnogóry z Serbią są dobre, że wieść o zamiarze wydania księżniczki czarnogórskiej za ks. Karageorgiewicza jest bezpodstawną i że wszystko w Europie skłania się do pokoju.

Szegedyn 25-go czerwca. — Wczoraj w południe niejaki Marton Nedres, obłąkany, wszedł na rusztowanie budującej się wieży ratuszowej i zaczął strzelać do robotników, z których dwóch ranił. Policja strzałami zmuszała go do zejścia i raniła go w nogę. Następnie Nedres dał czterokrotnie ognia do siebie z rewolweru i spadł z rusztowania nieżywy.

Drezno 27-go czerwca. — Uwolnienie J. I. Kraszewskiego, oraz Wł. Konopackiego i Bohdanowicza przewidywane jest z chwilą odesłania aktów sprawy do Lipska. Za tłumacza przysięgłego przy przeglądaniu papierów służył p. Komenziński, polak w Dreźnie zamieszkały.

Berlin 26-go czerwca. — Zapewniają, że w piątek wręczoną została posłowi niemieckiemu w Rzymie Schlözerowi nota kardynała Jacobiniego. Według *Kreuz. Ztg.* akt dyplomatyczny nadszedł w niedzielę do Berlina. Kardynał sekretarz stanu nie protestuje przeciw przedłożeniu kościelnemu, owszem uznaje objawiającą się w ostatnich czasach większą życzliwość rządu pruskiego.

Paryż 26-go czerwca. — Ambasador chiński, markiz Tseng, wraca do Paryża w przyszłym tygodniu.

Paryż 26-go czerwca. — Według telegramu *Ajencji Havasa* z Szangai, pogłoski o wojennych przygotowaniach Chin są bezzasadne, a wyjazd Li-Hung-Changa do Pekinu nieprawdopodobny.

New-York 25-go czerwca. — W dolinach Missuri i Mississipi panują wielkie powodzie. Sprzęt zboża częściowo zniweczony.

Telegramy własne

„Kurjera Warszawskiego”.

Wiedeń 27-go czerwca.

Sejm krajński wybrał wydział krajowy, złożony wyłącznie ze słowienców.

Wiedeń 27-go czerwca.

W procesie tiszta-eslarskim, prokurator skonstatawał, iż kancelista Pecsely, który od Morytza Scharfa wydobywał zeznania, był skazany na 15 lat więzienia za morderstwo i popełnił w więzieniu liczne kradzieże.

Wiedeń 27-go czerwca.

Dla okrętów przybywających z Egiptu zaprowadzono w Turcji kwarantannę.

Bruksella 27-go czerwca.

Izba zniosła przywileje służące seminarzystom przy pociąganiu do służby wojskowej.

Paryż 27-go czerwca.

W kołach deputowanych mówią wiele o ważnych nieporozumieniach w łonie gabinetu.

Londyn 27-go czerwca.

Times donoszą, iż Chiny prosiły Rosji o pośrednictwo w zatargu z Francją.

Londyn 27-go czerwca.

Według otrzymanych tu doniesień annamici są dobrze uzbrojeni i silnie oszańcowani, ciężka zatem walka grozi francuzom. Chiny zbroją się nieustannie.

Londyn 27-go czerwca.

W Damecie umiera dziennie 40 osób. W Atenach ogłoszono kwarantannę.

Londyn 26-go czerwca.

Komisja sanitarna w Damecie stwierdziła iż panująca tam epidemicznie choroba jest cholera. Wypadki śmierci stają się coraz częstsze.

Petersburg 27-go czerwca.

Wiadomości dziennikarskie o przedsięwziętej jakoby podróży p. Łamańskiego do miast nadwołżańskich celem uzupełnienia danych do rozpoczętego przezeń dzieła o finansach, są pozbawione podstawy.

Petersburg 26-go czerwca.

Dla attentowania przy otwarciu nowego kanału świrskiego wyruszyła z Petersburga deputacja komitetu giełdowego.

Petersburg 27-go czerwca.

Hr. Loris Melikow otrzymał urlop na czas nieograniczony.

Uгода z Kurją rzymską!

Telegram własny „Kurjera Warszawskiego”.

Petersburg 27-go czerwca.

W dniu dzisiejszym ogłoszony został następujący komunikat urzędowy:

„Układy z Kurją rzymską zostały ukończone i umowa podpisana.

Rokowania rozpoczęły się w roku 1879-ym, gdy nuncjusz papieski w Wiedniu zwrócił się do ambasadora rosyjskiego z propozycjami pojednawczemi.

Rząd rosyjski uważał za możebne przystąpić do wymiany zdań o ogólnych podstawach przyszłych układów, których celem miało być ułożenie *modus vivendi* na podstawach mogących być przez tenże rząd przyjętymi, bez naruszenia kierowniczych zasad polityki względem katolicyzmu w Rosji.

Układy były prowadzone przez p. Oubrilę, któremu do pomocy delegowany został p. Mossolow.

Jako główne kwestje uznano przywrócenie regularnego hierarchicznego porządku i osiągnięcie porozumienia pomiędzy władzą duchowną i świecką w

przedmiocie organizacji zakładów naukowych duchownych.

W celu ukończenia rokowań pp. Mossolow i Bute-niew wysłani zostali w r. 1881-ym do Rzymu.

Główną treść osiągniętego porozumienia, które nie zostało ujęte w formę traktatu, jak to miało miejsce w roku 1847-ym, stanowią następujące punkta.

W przedmiocie organizacji djecezjalnej postanowiono, iż Papież wyda bullę o kanonicznym zatwierdzeniu djecezji kieleckiej, oraz przeniesie zarząd zniesionych djecezji mińskiej na arcybiskupa mohylewskiego, kamienieckiej na biskupa łucko-żytomierskiego, a podlaskiej na biskupa lubelskiego.

Co się tyczy seminarjów rząd oświadcza, iż przyjmując konwencję zastrzega sobie prawo nadzoru nad szkołami duchownymi.

Punkt ten porozumienia ważnym jest z tego względu, iż Kurja przyznaje rządowi prawo kontroli nad nauką języka rosyjskiego, oraz literatury i historii rosyjskiej, ku czemu mianowani będą nauczyciele za uprzednim zezwoleniem rządu.

W zakresie kierownictwa nauką przedmiotów kanonicznych, jakoteż wewnętrznej karności w seminarjach prawa biskupów pozostają niezmiennione.

Arcybiskupom i metropolicie służą względem seminarjów także prawa jak biskupom.

Jakkolwiek proste są podstawy zasadnicze osiągniętego porozumienia, było ono przedtem uznawane za niemożliwe, należy zatem uznać, iż dobra wola i miłość pokoju obecnego Papieża przyczyniły się głównie do pomyślnego rezultatu rokowań.

Uznając to rząd rosyjski, zawsze gotowy czynić wszystko, co tylko jest możebnem dla utrzymania pokoju i porządku w kościele katolickim w Rosji, oświadczył, iż trwa w zamiarze zniesienia przy pierwszej sposobności tak zwanych środków wyjątkowych, które głównie w dziesięcioleciu od r. 1860-go do r. 1870-go zaprowadzone zostały.

Zachowując w zastosowaniu do tych środków potrzebną kolej, rząd rosyjski z własnej inicjatywy odjął moc obowiązującą artykułowi 18-mu ukazu z dnia 14-go grudnia r. 1865-go, ograniczającemu władzę biskupią w zakresie uwalniania duchownych z zajmowanych posad.

Następnie rząd przystąpił do rozpatrzenia wydanego w r. 1866-ym regulaminu uzupełniającego powyższy ukaz.

W ogólności zauważyć należy, że tak w ciągu rokowań, jako też przy zawarciu układu, rząd nie spuszczał z uwagi zasadniczej myśli naszej polityki w kwestji katolickiej, to jest pozostawienia hierarchji zupełnej swobody w rzeczach religij i wiary, a zarazem niedozwolenia na mieszanie się jej w jakiekolwiek kwestje należące wyłącznie do władzy świeckiej.”

GIEŁDA

Dnia 27-go czerwca roku 1883-go.

Depesze z zebrań przedgiełdowych bezzmiennie przyniosły szacowania waluty rosyjskiej. Opiewały one na 200 i 200.25 za 100 rs.

Gdy jednak na giełdzie naszej objawiło się cokolwiek większe zapotrzebowanie, usposobienie w ogóle było zwykłe, chociaż większych postępów dokonać nie mogło.

Za weksle długoterminowe na Berlin żądano jak wczoraj 50.07½. Z początku płacono 50, później 49.97½, lecz w dalszym ciągu zebrania giełdowego tranzakcyj niemi nie dokonywano. Za krótkoterminowe również 50.07½, żądano. Płacono z początku 49.97½, później wyżej o 2½ kop., a ku końcowi zebrania zaledwie po 50.02½ oddawano.

Na pomniejsze miasta niemieckie tylko krótkoterminowymi i to z początku zebrania obracano po 49.92½, później po tej cenie oddających nie było, ale też i zapotrzebowania nie okazały się obfite.

Na Londyn tranzakcyj nie robiono. Żądania bezzmiennie 10.17.

Na Paryż żądania bez zmiany, 40.65 za 100 fr. w wekslach krótkoterminowych. Z początku zebrania giełdowego bardzo tanio je oddawano w stosunku do innych, bo 40.52½. Później jednak kurs doszedł do 40.57½ i przy liczniejszych zapotrzebowaniach więcejby nawet płacono.

Na Wiedeń 85.60 — również bez zmiany — za 100 fl. w wekslach krótkoterminowych żądano. Płacono z początku niżej — 85.40, później jak wczoraj 85.45.

" Windro re. 8 kop. 02^a.

Nauka i wychowanie.

Prof. de Préchamps, Długa 23, Francuzki młode, z doskonałą rekomendacją do umieszczenia. 9905

Student górnik udziela lekcje w zakresie realnych szkół; może też wyjechać na wies. Adres: Kościelna № domu 14, Wyszomirski.

Poszukuje się francuzki (sous gouvernante) z dobrymi świadectwami do dzieci. Doświadczcie się można do 12 w południe i od 4 do 5 po południu. Ulica Królewska № 41, stróż wskaże. 9987

Francuzka żyje wyjechać na dwa miesiące wakacji. Wspólna № 34 lit. C, m. 20.

Niemka poszukuje miejsca do dzieci, mająca świadectwa. Ulica Freta № 8, wiadomość u stróża. 9864

Uczeń klasy 4-tej gimnazjum realnego życzy udzielać korepetycje przez wakacje chłopcom przysposabianym się do klasy 1-ej lub 2-giej w Warszawie lub na wsi. Ul. Freta № 42, mieszcz. 5, od g. 10—12. 1311

Wdowa po obywatelu ziemskim, zawiadamia szanownych rodziców i opiekunów, że przyjmuje panienki na stancje, uczęszczające do zakładów naukowych lub Instytutu Muzycz. Zapewniając im troskliwą opiekę. Korepetycje i francuską konwersację. Złota № 28B, mieszcz. 9. 8566

Osoba młoda, polka, przyjemnej powierzchowności, wykształcona, z charakterem łagodnym, muzykalna, posiadająca język francuzki, pragnie zarządzać domem, lub też opiekować się dziećmi w domu zamożnym, u pojedynczej osoby. Wiadomość w kiosku, róg Kruczej i Żurawiej. 9764

Student technolog poszukuje lekcji, w zakresie gimnazjum realnego. Nowy-Swiat, domu № 17, mieszcz. 9. 9910

Osoba mogąca udzielać konwersacje języka francuzkiego lub niemieckiego pannie, otrzyma w zamian mieszkanie i herbatę. Wiadomość Kozia № 18, Raczynska. 10041

Uczeń klasy VI przygotowuje do gimnazjum. Adresy proszę składać w kantorze niniejszego pisma pod lit. F. T. E. 10028

Francuzka za konwersację może znaleźć mieszkanie z całodziennym życiem. Stare-Miasto № 11, piętro 2-gie. 10091

Korepetytor na czas wakacji może znaleźć zajęcie. Wiejska № 14, u właściciela domu. 10083

Potrzebna młoda panienka z patentem do początkujących dzieci. Wiadomość na Solcu w szkole № 59. 10075

Student kończący akademię medyczną, życzy sobie wyjechać z chorem do wód lub na wies. Adres: Piotrków, Kazanka. Szymański. 10062

Kody niemiec lat 12—14 może znaleźć pomieszkanie na wsi, do towarzystwa. Adresy pod lit. Z. Z. K. 10094

Posady i prace.

Poszukuje się kobiety na wies, znającej się na gospodarstwie wiejskim, przera-bianiu nabiadu, praniu i pieczeniu. Wiadomość przy ulicy Długiej № 34, w sklepie mydlarskim. 10020

Potrzebny jest kopyta, poprawnie piszący i z językiem francuzkim, obeznany. Zgłosić się do biblioteki Ord. Krasieński, w godzinach południowych, codzień prócz świąt.

Panny potrzebne są zaraz, uzdatnione do staników i spódnic; także potrzebne są panienki do nauki ze wszystkim, za cenę umiarkowaną. Ulica Włodzimierska № 1 domu. — Brzeska. 10089

Służąca potrzebna jest, do małego gospodarstwa. Niecała 12A, dom Walsza, u rządcy. 10092

Kody człowiek, posiadający kaucję w go-towiznie i poręczenie jednego z pierwszo-rzędnych finansistów tutejszych, język polski, ruski, w części i niemiecki, rachunkowość, poszukuje posady kasjera, inkasenta, magazyniera i t. p. Oferty w kantorze pod wyrazem „Posada.” 10050

Pragnie pracować osoba młoda, dobrze wychowana i zreżna do handlu, w jednym ze sklepów galanteryjnych lub tym podobnych. Rękojmię uczciwości, może służyć poręczenie osobistości znanej i szanowanej w Warszawie. Oferty proszę składać w kantorze pod lit. S. H. 22. 10055

Potrzebni są tokarze i młodzi ludzie, do borowania w fabryce guzików, za rogatkami wolskimi. 10076

Pucchalter (izraelita), korespondujący po Prosyjsku, po polsku i po niemiecku, z dobrymi świadectwami, poszukuje miejsca. Łaskawe oferty przyjmuje kantor Kur. lit. P. P.

Androwiec młody poszukuje kondycji u rządcy, buchhaltera, korespondenta lub agenta fabryki na warunkach stałych, tamże załatwia kupno, sprzedaż i inkas na warszawę z czem poleca się pp. kupcom i fabrykantom. Ślińska 4/6 stróż wskaże. 10035

Potrzebny jest subiekt felczerski. Wiadomość Chmielna № 35 u felczera Kowalskiego. 10015

Urządnik sądowy mogący złożyć kaucję rs. 1,000, porzuka miejsce rządcy. Adresy proszę składać w kantorze Kurjera Warsz. pod liter. Z. B. 9774

Potrzebny jest rządcą domu, obeznany z całą administracją i który pełnił te obowiązki i posiada świadectwa. Wiadomość w sklepie przy bramie, Wielka № 13. 9747

Rządcą z kaucją potrzebny do domu № 2 Ulica Wileza. 9528

Młoda panienka przyzwoitego prowadzenia się poszukuje odpowiedniego zajęcia w domach prywatnych na przychodnie lub na stałe, znająca się na wszelkiem szyciu domowym, w niektórych rzeczach może pamiąć wyręczać w domu lub też wyjść z dziećmi na spacer. Ulica Senatorska № 20 w drugim podwórzu w uaglach. 1335

Łodzieniec poszukuje miejsca praktykantem na wsi. Wspólna 34, mieszcz. 11. 1339

Potrzebne są zaraz zdadne panny do upinania sukien i wykończania staników, pod-ręczne i do nauki, oraz maszynistka do pracowni Chłusowiczowej Nowy-Swiat № 51.

Do pracowni sukien i okryć damskich T. Nowińskiej potrzebna uzdolniona maszynistka. Elekoralna № 5. 10021

Panien uzdatnionych do szycia do bielizny na maszynie i pod-ręcznych poszukuje szwalnia Pauliny Reich ulica Chmielna № 17. 10019

Potrzebna jest panna do maszyny Wheeler Wilsona przy ulicy Leszczyńskiej № 14, mieszcz. 1, do domu prywatnego, zgłosić się może od 4-ej godz. do 7-ej. 10018

Potrzebne są zaraz panny do staników. Magazyn p. Louizy Niecała № 3. 10097

Potrzebna niemiecka z dobrą rekomendacją do szycia i zajęcia domowego. Róg Krakowskiego-Przedmieścia i ulicy Królewskiej, mieszkanca № 2. 10102

Angielka posiadająca muzykę pragnie wyjechać na czas wakacji. Adres lit. K. w biurze ogłoszeń. 10105

Corzelany uzdolniony z chłubnymi świadectwami prowadzący od kilku lat większe gorzelnie, pragnie przyjąć posadę. Oferty składać w kantorze Kurjera L. N. 10106

Bezplatnie na czas wakacji żyje sobie wyjechać na wies osoba inteligentna, mówiąca po francuzku do towarzystwa jednej panienki. Wiadomość w kiosku róg Żurawiej i Kruczej pod lit. A. Z. 10058

Człowiek młody, który przed dwoma laty ukończył gimnazjum, poszukuje odpowiedniego zajęcia w jakim handlu, fabryce, kantorze itp. Oferty uprasza składać w kantorze Kurjera pod lit. A. B. C. 10070

Potrzebne są panny pod-ręczne i uzdolnione do pracowni sukien i okryć damskich. Anny Mazurkiewicz, Długa № 30. 10077

Potrzebne są panny kompletnie zdolne do staników, oraz zdolne zupełnie do maszyn. Leszno № 18, mieszkanca 40. 10049

Panny zdolne do staników, potrzebne są zaraz do pracowni sukien damskich. Ulica Biała № 8, od frontu na dole. 10073

Potrzeba 2 uczni do cukierni. Ul. Elekoralna № 4. 10023

Potrzebne są panny do pracowni sukien, uzdolnione, pod-ręczne i do nauki. Złota № 5, mieszkanca 35. 10053

Osoba młoda, inteligentna, życzy sobie przyjąć jakie miejsce w księgarni lub redakcji. Oferty w kantorze Kurjera Warsz. pod lit. J.

Panny z obiadem, potrzebne do krawieczek. Ulica Grzybowska № 8. Wojcieńska.

Kupno i sprzedaż.

Encyklopedia powszechna duża Orgelbranda jest do sprzedania. Wiadomość w sklepie pana Glucka. Plac św. Aleksandra № 12. 9950

Do sprzedania para wałachów angielskich spokojnych, dobrze ujeżdżonych za rs. 800, faeton, karet maskowska i sanki petersburskie. Wiadomość ulica Piękna № 4, u stangreta do 12. 9932

Taniol Po zwinieciu interesie, z powodu braku miejsca sprzedaje się różne płótna, weby w sztukach i resztkach, bieliznę męską, damską i stołową, skarpetki, krawaty, pończochy, chustki wełbowe oraz gorsy, kołnierze i mankiety do wszycia koszul, po nadzwyczaj niskich cenach. Solna № 8, m. 27. 9934

Fortepian, meble, suknie, z powodu wyjazdu sprzedaje. Złota № 21, m. 31. 1337

Jest do sprzedania fortepian Hofera za rs. 300. Ogrodowa 12, mieszkanca 4. 10024

Wynek do tarcia farb malarskich jest bardzo tani do sprzedania w aptece, róg Tlomackiego i Przejazdu. 10030

Z powodu wyjazdu jest do sprzedania maszyna (Wheeler i Wilsona), sofa i stół, za bardzo niską cenę. Leszno № 37, m. 5.

Jest do sprzedania wóz parokony do ciągnarów. Wiadomość: Chłódna № 27, w kantorze z sieni na prawo. 10064

Kwity lombardowe kupuje. Ulica Aleksandra № 16, mieszkanca 22. 9870

Motor gazowy dwu-konny, w wybornym stanie, obecnie jeszcze czynny, jest do zbycia od 8-go Lipca r. b. Plac Teatralny № 7, lokalu 14. 10072

Meble ozdobne z 6-ciu pokoi, bardzo mało używane, całe urządzenie lub częściowo, jest do sprzedania bardzo tani. Ulica Zielna № 4, m. № 1, na 1-m piętrze, pomiędzy Złotą i Chmielną. 8852

Fortepian zagraniczny czarny krótki o 7-u oktawach do sprzedania. Wiadomość Żurawia 9, mieszcz. 9. 9893

Kredens i dwie szafy, wszystko to dobowe, elegancko wykończone, do sprzedania, ceny niskie. Dzielnia 9A, mieszcz. 8. 9913

Meble bardzo gustowne, garnitur orzechowy, rzeźbiony, szafy rozbiegane, kredens, stół jadalny, garnitur angielski, biurko męskie, szeslong, łóżko, toaleta, szafki do bielizny, szafki nocne, umywalka, stolik do samowara, garnitur napoleonowy, trema, lustra i firanki, tani do sprzedania. Róg Marszałkowskiej № 26, i od Chmielnej № 27, mieszkanca 30. 9912

Pistoletów para czeskich, Lebedy fabryki, w ozdobnej szkatule, wraz z przyrządami, mało używane, do sprzedania. Wiadomość: fabryka broni p. Sosnowskiego, Krakowskie-Przedmieście № 41. 9916

Garnitur czarny i gabinetowy, cały kryty, kredens, stół, krzesła, stolik samowarowy, stolik do kart, wszystko dębowe, zegar, otomanka, łóżko bogate, umywalka, szafy rozbiegane, toaleta, szafeczki nocne, stolik do szycia, biurko męskie, biurko damskie, lustro średnie, półki do książek, etażerka do nut, krzesła do dzieci, kolumny w stylu maurytańskim, obraz olejny, żyrandol, świeczniki, lampy: stołowa, wisząca i ścienna do salonu, firanki, gzymsy, rolety etc., do sprzedania za bezcen. Sienna № 3, m. 4, róg Zielnej. 9902

Meble, garnitur czarny jedwabny, szafa orzechowa piękna do sukien, mniejsza do bielizny, stół jadalny dębowy, tani do sprzedania. Żurawia № 9, m. 9. 9892

Meble tani do sprzedania, dwa garnitury, portjery, otomana duża otwierana i cztery wschodnie krzesła, szeslong z sześcioma napoleonkami, krzesła czarne fantazyjne, z jadalni umeblowanie, szafy dwie wielkie masiv orzechowe, ozdobne bardzo roboty, dwie mniejsze do bielizny, konsolki, lustra, toaleta, biblioteka i biurko dębowe rzeźbione, biurko mniejsze orzechowe, dwa duże dywany, mniejsze nad łóżko, lampa salonowa i wisząca, chodnik, firanki i wiele sprzętów domowych. Chmielna № 13A, stróż wskaże, od godz. 10 rano do 7 wieczorem. 9917

Meble do sprzedania z kilku pokoi, bardzo tani, razem lub częściowo. Chmielna 25, druga brama od ulicy Marszałkowskiej, stróż wskaże. 9919

Skarpetki bez szwu, trwałe i wygodne. J. Billing, Marszałkowska № 57. 1256

Dwa wolanty do sprzedania w dobrym stanie, na jednego i parę koni. Widzieć można codziennie od godziny 6-ej po południu w alei Jerozolimskiej № 57, gdzie budka poliejna. 9491

Do sprzedania kredens masowy jesionowy. Ulica Oboźna № 1, mieszkanca 16. Stróż wskaże. 9808

Szafy, bufety, półki, zabiecen, do sprzedania. Pawia № 41A, w bawarji. 9781

Krzesła dębowe do pokoju jadalnego z medaljonami, do sprzedania. Wiadomość: ulica Solna № 1, u stolarza Kraszewskiego. 9856

Kwity lombardowe kupuje na dogodnych warunkach. Solna № 15, mieszcz. 7. 9851

Kuc turecki pod wierzch i do zaprzęgu do sprzedania z powozikiem za rs. 240. Wiadomość Królewska (Stare Tivoli) u Klingcholeca. 9607

Meble do sprzedania z przyczyny wyjazdu. Żelazna № 34, mieszkanca 4. 10017

Meble wszelkiego rodzaju nowe i używane. Po zwinieciu magazynie niżej kosztu oraz rozmaite statki i sprzęty kuchenne, lampy i oleodruki z powodu wyjazdu wyprzedają się. Bracka № 7, mieszcz. 3. 9834

Meble różnego rodzaju, jako to: garnitur wyścielany, meble kryty, roboty tapicera Orthweina, składający się z kanapy, 6 krzesel, 2 foteli i stołu; biurko męskie duże, kanapka wypłataną itp. do sprzedania za przystępną cenę. Widzieć można codziennie, ulica Widok 7A, 2-e piętro od frontu, mieszcz. № 3. 9652

Meble ozdobne z 3-ech pokoi, bardzo mało używane, całe urządzenie lub częściowo do sprzedania bardzo tani. Ulica Złota № 10, mieszcz. 15, lewa ofycyna na dole. 9502

Meble bardzo gustowne, do sprzedania bardzo tani, garnitur rzeźbiony orzechowy, szafy rozbiegane, garnitur francuzki, szeslong, biurko, kredens, stół jadalny, stolik do samowara, tremo, regulator, stoliki do kart, lustra greckie, łóżko, szafeczki nocne, umywalka, szafki do bielizny, toaleta, dywany, firanki. Twarda № 6, w podwórzu, na lewo, w pałacyku, przy ogródku, mieszkanca 41. 9441

Fortepian i pianino Hofera czarne prawie nowe pozostawiono do sprzedania. Nowy-Swiat 68. Strojenia, reperacje, pakowanie przyjmuje Cerulli. 10081

Faeton nowe i używane, powóz lekki z fordeklem, perelotka ruska sprzedaje się. Krucza № 13 od Wilezej. 10093

Do sprzedania: zbiór Kurjera Warszawskiego, od roku 1858 do 1865 w oprawie; skrzypce stare, włoskie, dla tanecmajstra. Wiadomość w gmachu teatralnym, od rogu Nowo-Senatorskiej, pierwsza sieni, m. № 21.

Do sprzedania: szafa do sukien, sofa z szufladą, konsolka z marmurowym blatem. Solca № 67, wiadomość u stolarza. 10065

Po zwinieciu magazynie, na jednej z pierwszych ulic z przyczyny wyjazdu, jest do sprzedania 50 kapeluszy, po bardzo przystępnych cenach. Wiadomość: ulica Nowo-Senatorska, domu № 3, mieszcz. 12, na 1-m piętrze w podwórzu. 10079

Do sprzedania garnitur orzechowy, krzesła, sofa, szafa, 3 łóżka, stół jadalny, krzesła, komoda i t. p. za bardzo przystępną cenę. Ulica Senatorska № 16, mieszcz. 25. 10068

Tanio można uabyć materiału budowlanego z rozebranych koszar ujazdowskich. Wiadomość na miejscu. Róg alei Szucha. 10043

Sto macior 2 i 3 letnich zdalnych do chowu do sprzedania. Dominium Czeranów przez Sterdyń gubernia Siedlecka pow. Sokółski.

Purgon kryty mocno zbudowany używany, na jednego lub parę koni z zapasowymi nowymi kołami. Wiadomość Wiejska № 6, w fabryce tabaczej do 12-ej w południe.

Kompletny warsztat brązowniczy ze szpungratem do sprzedania. Wiadomość Chmielna № 31, mieszcz. 12, między 8 a 12. 1340

Nowo-otworzony magazyn mebli przysposobił wielki zapas tak nowych jak i używanych, sprzedaje takowe bardzo tani. Ul. Marszałkowska 73, naprzeciw Zielonego placu.

Stół jadalny, umywalka, szafka do bielizny, szafka nocna, szeslong, wszystko prawie nowe, oraz szafa jesionowa używana, do sprzedania przy ul. Królewskiej № 5, m. 18.

Łodownia domowa w dobrym stanie do sprzedania bardzo tani. Marszałkowska № 73, w magazynie mebli. 9783

Do sprzedania z powodu wyjazdu 2 szafy orzechowe, kredens, szeslong, stół, lustro itp. w stanie jak najlepszym. Wiadomość Wspólna 36, mieszcz. 2, pomiędzy 8-a a 10-a rano i 2-a a 5-a po południu. 9890

Suknia czarna kaszmirowa, dolman, suknia kretonowa, miedź, kuchenne statki. Tlomackie № 6 drugie piętro. 9896

Ktoby miał do zbycia ogiera anglo-araba, zdadnego do rozplodu, zgłosić się. Jerozolimka 5, mieszcz. 15. — Tamże żądany korepetytor na wyjazd do Krynicy. 1319

Skrzypce dobre, z futerałem i pulpitem do sprzedania tani na Nowej Pradze, ulica Środkowa № 77 (polie. 60), gospodarz wskaże. 9909

Meble fotelikowe do sprzedania za przystępną cenę. Ulica Smolna № 8, m. 6. 9915

Fortepian za rs. 60; drugi za 45, do sprzedania w magazynie mebli. Marszałkowska № 48. 9845

Pianino nowe jest do sprzedania. Wronia № 26, mieszkanca 3. 9809

Fortepiany używane: Kralla, Małeckiego, Hofera i pianina Seidlera, do sprzedania. Krakowskie-Przedmieście № 32, obok kościoła wprost ul. Królewskiej, w 2-m podwórzu, u organisty Tarnowskiego. 9270

Z powodu przedkio wyjazdu do sprzedania zegar pod kłosem, lansasty, szafa, umywalka, łóżko, taboret do fortepianu, żardinierka z kwiatem, stolik i różna garderoba damska. Widok 19, mieszcz. 13, rano od 10-ej do 3-ej, po południu od 5-ej. 9855

Do sprzedania: 2 kanapki ogrodowe żelazne, szafa jesionowa, szeslong, luneta polowa, różne obrazy, 2 stolczki do salonu. Wiad: Marszałkowska № 47, u stróża. 9859

Do sprzedania szafy i łóżka orzechowe i mahoniowe z filarami i bez takowych u stolarza za przystępną cenę. Sienna za Żelazną № 6. 9806

Koza górską bardzo dojna do sprzedania. Leszno № 77A. 9768

Pończochy i skarpetki bez szwu, po cenach fabrycznych, w wielkim wyborze. Ul. Nowy-Swiat 19, m. 17, w poprzecznej oficye.

Meble garnitur w dobrym stanie, oraz inne meble do sprzedania. Cena bardzo niska. Sienna № 4, od Marszałkowskiej 4-ty dom, stróż wskaże. 9515

Maszyna Singera do sprzedania, mało używana. Mostowa № 16, m. 27, w oficye.

Do sprzedania dobry fortepian prawie nieużywany. Krakowskie-Przedmieście № 7, m. 5, od 10 do 11 z rana. 9997

Szafka do bielizny bardzo ładnie i porządnie zrobiona jest do sprzedania w Zakładzie stolarskim, ulica Orla № 1, róg Elekoralnej. 10005

Tanio! Jest do zbycia dachówki holenderskiej 500 oraz różne meble używane. Wiadomość ulica Nowomiejska pod № 16—18/162/3 u właściciela domu. 9473

Uszta wiszące z konsolą, orzechowe, do sprzedania. Grzybowska 8, m. 5, od godziny 5, po południu. — Tamże prasa do kopowania. 9757

Za bezcen do sprzedania: dywan, kozy, medalion, pierścionki z brylantami i meble. Widok 19, miesz. 1. 10033

Kuce i pawie. Do sprzedania w każdym czasie kuce: ogierek i klacz 41 cali wysokości, maści karej, rasy pół arabskiej, ujeżdżone pod wierzch dla dzieci i do zaprzęgu bardzo łagodne; również kilka sztuk pięknych pawi samców. Wiadomość w kantorze hotelu Warszawsko-Wiedeńskiego. 10034

Krowa pięć lat mająca tydzień po ocaleniu dobrej rasy, jest do sprzedania z powodu wyjazdu z Mokotowską rogatką w parku p. Szustra, miesz. 27. 10037

Przają parokonna kompletna, chomont angielskich oraz 4 nowe koła do sprzedania. Mokotowska 11. 10036

Dywanik, lichtarze frażetowskie, rzeczy kuchenne do sprzedania. Piękna 24. 10099

Portepian Krala, do sprzedania lub wynajęcia. Złota 6, róg Marszałkowskiej, mieszkania 19. 10101

Portepian o siedmiu oktawach, czarny, krótkiego fasonu, jest do sprzedania. Leszno № 35, miesz. 6. 10103

Kaszmiry czarny i kolorowy tanio do sprzedania. Nowogrodzka 31, miesz. 15 wprost bramy w oficynie. 10107

Z powodu żałoby sprzedaje się garderoba damska, nie używana elegancja sukien satynowa, kapelusze, nowe sukienki dla dziewczynki 12 letniej. Widzieć można codziennie od 11 do 12 w południe, ulica Erywańska 5, miesz. 4 na parterze. 1348

Portepian do sprzedania, wynajęcia za 3 1/2 rs. miesięcznie. Mariensztadt 1, miesz. 17. 10098

Z powodu wyjazdu są do sprzedania: meble, szafy, łóżka, komoda, biurko, toaleta, lustra, dywany, maszyna nożna Singera i Whelera Wilsona, porcelana, kuchenne i miedziane rzeczy, dubeltówka nowa. Nowy-Swiat № 68, miesz. 26. 10085

Patent oraz bilard i urządzenie restauracyjne do sprzedania. Wiadomość ulica Ciepła № 2, sklep wiktuałów. 10082

Szczeniaki czystej rasy neufundlandzkiej, rzadkiej piękności, są do sprzedania. Ulica Nowolipki № 3, u stróża. 10069

Sofa turecka wielka w dobrym stanie, jest do sprzedania tanio. Sienna № 4n, m. 8. 10063

Meble dwa garnitury urzędowej roboty, do sprzedania bardzo tanio. Marszałkowska № 34, mieszkania 28. 10063

Meble sprzedaje taniol Parę garniturów, szeslongi, sofy, otomany, kozetki, fotele, biurko; za trwałość i akurację dają gwarancję. Bielańska № 4, stróż wskazuje. 10057

Lokomobila 8-konna i kociółek stojący 14-konny, do sprzedania w fabryce oleju na Szmulowiznie, tuż za rogatkami. 10054

Garnitur mebli krytych ponsowym utrechtem, złożony z kanapy, 2 foteli, 6 krzeseł i stołu mahoniowego, z pokrowcami, jest do sprzedania i szafa duża do sukien. Chłodna № 8, 3-cie piętro, stróż wskazuje. 10052

Portepian carré w dobrym stanie, do sprzedania za 65 rs. Solna № 7, stróż wskazuje. 10052

Interesa handl. i majątk.

Sklep wiktuałów do sprzedania. Ulica Pańska № 17. 9775

2 magle wiedeńskie nowe dobrze procentujące do sprzedania. Elektoralna № 45a. 9935

Rs. 4000 potrzeba na spłatę pierwszego numeru hipoteki. Krakowskie-Przedmieście 38, miesz. 3. 9961

Poszukuje się do kupna folwark w blizkości Warszawy lub kolei w szacunku do 25,000 rs. Uprasza się o nadesłanie opisów z adresem do Kantoru Kurjera Warszawskiego pod lit. J. K. 6. 9935

Rs. 5,000 potrzeba na spłatę pierwszego numeru hipoteki. Nowolipie 20, front, trzecie piętro, od godziny 2—5. 9998

Za bardzo przystępną cenę jest do sprzedania sklep wiktuałów zaraz, z powodu słabości żony. Zielna № 8. 9835

Plac do sprzedania w Grodzisku, przy samej kolei, zdatny pod fabrykę lub wille. Wiadomość: ul. Królewska № 19.—Olszewski. 9047

Sklep wiktuałów, nie drogi, w dobrym punkcie i komorne tanie, jest do sprzedania. Wiadomość przy ulicy Ciepłej № 1 domu, w sklepie. 9047

Wspólnik potrzebny do interesu dającego przeszło 100%. Wielki zbyt dla produkcji zapewniony. Kapitał w gotówce potrzebny 1—3,000 Rs. Adresy składać w kant. Kurjera Warsz. pod lit. K. O. R. 9654

Pacht krów 30 do wynajęcia, w dobrach pod Nowo-Mińskiem. Wiad. Królewska 1, u stróża. 1320

Teatr w m. Łodzi w hotelu Victoria przy ul. Piotrkowskiej, do wynajęcia na przedstawienia teatralne, koncerta itp. Wiadomość na miejscu, u p. Dietricha, lub w Warszawie u właściciela domu ul. Elektoralna 9. 8524

Dwa folwarki z przestronią wólk 23 z dworkiem murowanym i ogrodem owocowym, piękną wodą i łąkami są do sprzedania. Blizsza wiadomość przez Grójec pod lit. O. G. poste restante. 9677

Jest do sprzedania plac z ogrodem 12 tysięcy łokci kwadr. przy szosie Wolskiej, przed koleją obwodową, na bardzo korzystnych warunkach, hipoteka uregulowana. Wiadomość Podwal № 8 w magazynie ubiorów męskich. 9683

Z powodu zmiany interesu, do sprzedania sklep wiktuałów spożywczych, przy ulicy Nowogrodzkiej № 15. Wiadomość tamże. 9907

Rs. 200 poszukuje się pożyczki. Gwarancja pewna. Procent dobry. Adresy proszę składać w kantorze Kurjera Warsz. pod lit. R. R. 10036

Do sprzedania zakład cukierniczy, maszyną do lodów, 5 oleandrów. Róg Żelaznej i Krochmalnej. 9907

Sklep wiktuałów jest do sprzedania, bardzo korzystny, za cenę przystępną, w każdym czasie, z powodu zmiany. Ulica Pawia № 60. 10026

Sklep wiktuałów do sprzedania za przystępną cenę. Nowolipki № 29. 10026

Sklep z dystrybucją do sprzedania z powodu wyjazdu. Ogrodowa № 12. 1336

Szynk do sprzedania z powodu słabości właściciela. Wiadomość w dystrybucji, ul. Nowo-Senatorska № 4. 10056

Z powodu wyjazdu do odstąpienia sklepik z każdym czasie. Krakowskie-Przedmieście № 60. 10047

Sklep spożywczy z dystrybucją jest do sprzedania z powodu słabości. Ul. Wielka № 9. 10051

Restauracja w mieście powiatowym od lat 15 egzystująca, z dobrem powodzeniem, obecnie z powodu zmiany interesu jest do sprzedania. Wiadomość: Nowy-Swiat № 51, mieszkania № 9, w Warszawie. 10051

Sklep wiktuałów i galanterji z dystrybucją itp. do odstąpienia, cena przystępna. Wiadomość za rogatką powązkowską, pierwszy dom po prawej stronie. 10080

Dom do sprzedania w środku miasta z placem około 1000 do dalszej budowy, w cenie rs. 28,000 na 10% czystego dochodu. Do kupna potrzeba jest suma rs. 10,000. Reszta pozostać może na gruncie podług umowy. Oferty przyjmuje biuro ogłoszeń Senatorska 18, pod lit. O. F. G. 1346

Jest do odstąpienia administracja majątek z inwentarzem żywym i martwym na lat 14. Wiadomość u Holewińskiego bazar szkolny Krakowskie-Przedmieście 36. 1347

Do sprzedania lub zamiany na dom w Warszawie, majątek ziemski niewielki lecz dobry i korzystny, w blizkości kolei i cukrowni. Wartości rs. 60,000 z inwentarzami. Warunki korzystne. Wiadomość Bracka № 2a, miesz. 11. 10025

Rs. 2,000 lub 2,300 do wypożyczenia na dobie hipotekę miejską lub wiejską w gubernji warszawskiej. Wiadomość przy ulicy Chmielnej pod № 42, mieszkania 4, w oficynie prawej na 1-m piętrze. 10029

Sklep z pokojem w najbliższym sąsiedztwie Krakowskiego-Przedmieścia w najruchliwszym punkcie między hotelami, z kontraktem na czas bardzo długi i przystępnym komornem, do odstąpienia wraz z towarami lub bez, i urządzeniem elegancją zdatnem na każdy proceder. Handel kolonialny i win miałby wielkie powodzenie. Warunki niewygórowane. Oferty zechcą interesanci złożyć w kantorze Kurjera Warszawskiego pod literami N. N. 2000. 10042

Rs. od 100 do 200 poszukuje się pożyczki, gwarancja pewna. Adresy proszę składać w kantorze Kurjera Warszawskiego pod lit. Z. Z. № 100. 10046

Do interesu handlowego na prowincję potrzebny jest wspólnik z kapitałem rs. 1000. Oferty pod lit. K. P. w kantorze Kurjera Warszawskiego. 10027

Sklep spożywczy z dystrybucją jest do sprzedania, za bardzo przystępną cenę, z powodu prędkiego wyjazdu. Marszałkowska № 18 i róg Nowogrodzkiej, sklepu № 10. 10104

L o k a l e .

Lokal parterowy z ogrodem, ozdobny, z 10 pokojami z przedpokojem, kredensem, pomieszczeniami służbowymi, ze stajnią i wozownią do wynajęcia. Woda, wateklozet i wszelkie wygody. Tamże są lokale kawalerskie. Ulica Wiejska № 1. 9354

6 pokoi ze wszystkimi wygodami i wanny dla 680 rs. rocznie. Ulica Widok 7, dom hr. Ronikiera. 1323

2 pokoje, kuchnia, do wynajęcia. Wspólna № 4 od placu Aleksandra. 9400

Lokale od 7 do 2 pokoi, przedpokoj i kuchni, oraz lokale na warsztaty, magle, sklep okazały, są do wynajęcia w domu wykończającym się od 1 Lipca lub zaraz. Nowy-Swiat № 42. 1304

Ważna wiadomość. Jeszcze jest do wynajęcia od 1 lipca tanio z dobrym rozkładem 3 pokoje z przedpokojem, alkową i kuchnią, dwoma wejściami od frontu za 250 rs. rocznie z góry. Stajnia z wozownią na konie lub skład. Śliska 34. Stróż wskazuje. 9884

Dwa pokoje z przedpokojem i kuchnią z wodociągami i zlewem na 3-iem piętrze za przystępną cenę do wynajęcia od 1-go lipca r. b. przy ulicy Marszałkowskiej № 17a, obok gimnazjum. Stróż wskazuje. 1317

Lokal złożony z 4-ch pokoi, przedpokoj, kuchni, schowanka, dwóch piwnic i góry wspólnej, na 1-m piętrze od frontu z balkonem do odstąpienia z powodu wyjazdu, kwartalnie lub rocznie od 1 lipca. Ulica Złota № 1 bez litery, miesz. 4. 9924

Pokoje meblowane od 18 rs. miesięcznie poleca hotel Europejski. 9945

Pokój elegancją meblowany. Widok 21a, lokal 3, 1-sze piętro. 9971

Lokal frontowy, 3 pokoje, kuchnia, góra, piwnica, komórka, z 2-ma wchodami, do wynajęcia od kwartału za rs. 275. Ul. Ogrodowa № 34. 9968

Z powodu wyjazdu do wynajęcia od Św. Jana do Św. Michała mieszkanie z 2 pokojami, przedpokojem, kuchnią z wodociągami i zlewem, piwnicą i góry wspólną, za rs. 40. Ul. Dobra 39a, miesz. 24. 9911

Za 350 rs. zaraz do wynajęcia z powodu wyjazdu mieszkanie, składające się z 5-u pokoi, przedpokojem, kuchnią ze zlewem, wodociągami i antresolą, pasażu, spiżarki, dwóch piwnic i wygódki, przy ulicy Sosnowej № 1, mieszkania 37, parter. 9852

Z powodu niespodziewanych okoliczności jest do odstąpienia od 1 lipca 4 pokoje z garderobką, przedpokojem, kuchnią, wygódką, górą i piwnicą na korzystnych warunkach. Wiadomość Chłodna № 28, miesz. 5. 9839

9 pokoi z balkonem i kuchnią, wodociągami, zlewem na 1 piętrze od frontu, schody zamknięte, do najęcia od 1 lipca r. b. róg Chłodnej i Żelaznej № 23. Cena rs. 700. Wiadomość na miejscu. 9839

Leszno 61. Po 3 pokoje z przedpokojami, 2 wejścia i wodociąg, na 1-m i 3-m piętrze od frontu do wynajęcia. 9773

Sklep okazały z oknem wystawowym, z urządzeniem gazowym, wraz z mieszkaniem, jest do wynajęcia od 1-go lipca r. b. Leszno 15, wiadomość u rządy domu. 9769

Potrzebne zaraz dwa pokoje z kuchnią na dole lub na 1-m piętrze w okolicach ulicy Marszałkowskiej za cenę 200 lub 210 rs. rocznie. Adres zostawić można ulica Wspólna № 34B, u stróża. 9899

Na lipiec i sierpień do wynajęcia jeden lub dwa duże pokoje meblowane z kuchnią, przedpokojem i usługą. Twarda 20, m. 14. 10040

Pokój do wynajęcia nie drogo, z samowarem, a może być i z obiadem. Ulica Złota (2-gi dom od Sosnowej) № 28B, m. 24. 10040

Pokój 1 lub 2 meblowane, z widokiem na ogród Krasiński, są w każdym czasie do odnajęcia dla osoby lubiącej spokoju. Ul. Długa № 22, stróż wskazuje. 10067

Zaraz do wynajęcia pokój z osobnym wejściem, z usługą i samowarem, za rs. 10 miesięcznie. Śliska № 6, miesz. 2. 10074

Do wynajęcia w każdym czasie dwa elegancie pokoje meblowane na dwa miesiące. Róg ulicy Żurawiej i Brackiej, dom J. Fuchsa, wiadomość u stróża. 9830

Za przystępną cenę, w blizkości Krakowskiego-Przedmieścia, przez Oboznę lub Tamkę, przy ulicy Dobrej № 10B, są do wynajęcia: 7, 3 i 2-a pokoje z kuchniami, z dwoma wejściami, piwnicami i komórkami, a także 1 pokój meblowany. Mieszkania świeżo odnowione, piękne, suche, ciepłe, widne, dom otoczony zielenią, widoki rozległe, powietrze zdrowe, woda wyborna źródłana. 9956

Pokój duży meblowany od 1 Lipca, piętro 1-sze. Młyn 7, stróż wskazuje. 9844

Sklepik do wynajęcia, oraz różne lokale, od 4 do 10 miesięcznie, mogą być dodane stajnie i wozownie. Kacza № 6. 1300

Do wynajęcia od 1 Lipca pokój meblowany od frontu, widok na ogród, z samowarem i usługą 10 rs. miesięcznie. Smolna № 7, wiadomość u stróża albo miesz. 8. 9579

Zielna № 7 lit. A. Od 1-go lipca 8 pokoi na 1-em piętrze i 4 na 3-em piętrze. 9793

Pokoje meblowane, na żądanie całodziennego utrzymania, w blizkości Saskiego ogrodu. Erywańska № 5, mieszkania 14. 9831

Sklep z pokojem od 1-go lipca do wynajęcia za 280 rs. Twarda 28a. 9562

Do wynajęcia dwa pokoje i przedpokój, oraz jeden pokój z przedpokojem, kawalerskie. Krakowskie-Przedmieście 52, dom Fajansa. 1206

Do wynajęcia w każdym czasie duży pokój z meblami, na 3-em piętrze od frontu z osobnym wejściem, za cenę bardzo przystępną. Senatorska № 20, miesz. 9. 9629

Do wynajęcia od 1 lipca r. b. różne mieszkania po 5, 4, 2 i 1 pokój. Leszno № 18. 9629

Poszukuje się zaraz pokoju meblowanego z usługą i całodziennym utrzymaniem, na parterze lub 1-m piętrze. Oferty proszę składać w kantorze Kurjera Warszawskiego pod lit. A. K. 10078

Mieszkanie z 3-ch pokoi, przedpokojem i kuchnią o dwóch wchodach z wszelkimi wygodami do wynajęcia od 8 lipca do 8 października za przystępną cenę, mieszkanie to może być podzielone. Wiadomość. Wiejska № 6 w fabryce tabaczej do 12 w południe. 10045

Lokale. Trzy mieszkania, każde składające się z jednego pokoju, z oddzielnym wejściem, meblowane, są do wynajęcia zaraz na dwa miesiące, lub też i na krótszy termin, stosownie do umowy. Ulica Złota № 7, wiadomość u właścicieli domu. 10045

Żądany jest pokój meblowany przy famulji niemieckiej. Oferty pod dewizą „S. 1883“ uprasza się o złożenie w kantorze niemieckiego pisma. 10016

Lokal: 3 pokoje, przedpokój i kuchnia, z wodociągami i zlewem, na 1-m piętrze, w oficynie, Nowy-Swiat 44, jest do odstąpienia od 1 Lipca na 3 kwartały lub dłużej, wiadomość u stróża. 10098

Dwa pokoje meblowane za 20 rs. Ulica Wileza № 15a. 10100

Pokój do wynajęcia od kwartału, z meblami lub bez, na 1-m piętrze, w oficynie, z osobnym wejściem. Nowogrodzka 31, wiad. w miesz. № 15, wprost bramy, w oficynie. 10096

Pokój z osobnym wejściem dla kobiety, do wynajęcia od 1 Lipca. Ulica Królewska, domu № 23, miesz. 19. 10096

Doniesienia rozmaite.

Fabryka kufrow, waliz i toreb podróżnych Walerjana Breymeyera, Krakowskie-Przedmieście 22, wprost ulicy Hr. Berga, przyjmuje wszelkie reperacje. 660

2 pokoje pojedyncze z meblami, po 12 rubli miesięcznie. Wierzbowa № 4, mieszkania 11.—Tamże różne meble, lustra, materace do sprzedania, od godz. 11 do 3 z południa i od 5 do 7 wieczorem. 10109

Pani z ulicy S. zechce przybyć jutro d. 28 w miejsce i w czasie jak w środę miniego tygodnia. 10087

Do Karlsbadu pożądanym towarzysz na wspólny koszt. Nowogrodzka 20a, m. 1. 10348

Młoda osoba wyjeżdżająca na kurację do Buska poszukuje towarzyszy na wspólny koszt. Wiadomość Chmielna 19, m. 10. 1349

Mamki młode z obfitym pokarmem. Marjańska № 3, u akuszerki. 10084

Mamka u akuszerki z 2-miesięcznym pokarmem. Ulica Pańska № 73. 10086

Mamka brunetka, ze świeżym i zdrowym pokarmem jest do umieszczenia. Krakowskie-Przedmieście № 43, 3-e piętro. 10095

Mamki wiejskie, młode i zdrowe, z bardzo obfitym pokarmem, u akuszerki. Ulica Marjańska, domu № 1. 9523

Mamka ze świeżym i zdrowym pokarmem, dobrej kondyty, poszukuje miejsca. Wiadomość: Wspólna № 4, u stróża. 10038

Mamki u akuszerki. Marszałkowska № 28, róg Chmielnej. 1342

Idąc Elektoralną zgubiono rękawiczki, kołczyki i bransoletę. Sumienny znalazca raczy zwrócić za nagrodą na Elektoralną № 5, Rejman. 1341

Zgubiono! 1 pożyczkę premiovą z r. 1864 zserja 04163 № 11; 1 pożyczkę premiovą z r. 1866 serja 18413 № 46; 1 list zastawny miasta Warszawy na rz. 100 serji 1-aj № 028,700. Łaskawy znalazca raczy zwrócić powyższą zgnbę na ulicę Karmielicką № 4B, mieszkania № 4, za sowitą nagrodą. Ostrzeżenie, że odpowiednie kroki gdzie należy poczyniono. 9956

W sobotę 23 b. m. o godzinie 11 wieczór na petersburskim banhofie zgubiono pugilares z pieniędzmi. Uprasza się znalazcę o oddanie samego pugilaresu na Leszno № 5, miesz. 9. 9944

Mops, młoda suka zginęła, wabi się „Ledi.“ Łaskawy znalazca raczy odprowadzić za stosownym wynagrodzeniem, pod № 34, Nowy-Swiat, mieszkania 11. 1350

Do sprzedania pudle 2 wielkie i 7 małych. Ul. Wileza № 19B, miesz. 8. 10060

Do sprzedania prawdziwej rasy mops 14 1/2 miesiące szczenię (pies). Wiadomość ulica Daniłowiczowska № 2, u rysownika R. Berent. 9810

Do sprzedania buldog czteromiesięczny. Nowe miasto № 4, miesz. 3. 9918

Suka czystej krwi ulmer-dog, dziewięciomiesięczna, do sprzedania. Wspólna № 18, mieszkania 9. 9888